

PAROLE

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ
JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:n PERINNEYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

1/2012 (309)

HELSINGISSÄ MAALISKUUSSA 2012

81. vsk

Historiatietoinen valtionjohto

Kun yliopiston juhlasalissa vietettiin Jääkärimarssin virallisen ensiesityksen 90-vuotispäivää, edusti valtiolta eduskunnan puhemies **Sauli Niinistö**. Kun nelisen kuukautta myöhemmin juhlittiin vapaussodan päättymisen 90-vuotispäivää Finlandia-talolla, edusti valtiolta eduskunnan puhemies **Sauli Niinistö**. Toki muukin tasavallan huippujohto oli saanut kutsun, jota ei kuitenkaan noudatettu.

Suomi sai 1. maaliskuuta 2012 historiatietoisen presidentin. Hyvä niin.

Vapaussodan päättymisen 90. vuosipäivän juhlan organisoivat kansalaisjärjestöt. Valtion johto oli epätietoinen, miten muistopäivään olisi pitänyt suhtautua. Ja niinpä varmuuden vuoksi ei tehty mitään.

Samoin meneteltiin edellisen vuoden lopulla suhtautumisessa Suomen itsenäistymisen 90-vuotismuistopäivään. Ainoa tapahtuma, millä itsenäisyyden saavuttamista

”virallisesti” juhlittiin, oli valtioneuvoston yhdessä Helsingin Sanomien kanssa järjestämä pienimuotoisen seminaari.

Nyt tälläkin rintamalla näyttää paremmalta. Myös pääministeri ymmärtää, ettei valtion itsenäistymisen tasavuosikymmeniä, etenkin kun kysymyksessä 100 vuotta, voida sivuuttaa tyylillä business as usual. Valtioneuvoston kanslia on asettanut työryhmän suunnittelemaan itsenäistymisemme 100-vuotisjuhlan valmistelua. Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus 100-vuotismuiston valmistelun organisoinnista ja toteutuksesta.

Myös jääkärien perinnee on lähtenyt liikkeelle valmistelemaan itsenäisen Suomen 100-vuotisjuhlaa. Meidän osaltamme juhlaminen alkaa ennen virallista Suomea juuri samalla tavoin kuin jääkärit olivat ennen muita liikkeellä itsenäisyyden hankkimisessa. Meillä on edesämme ainutlaatuinen vaihe, joka samalla käynnistää itsenäisyyteem-

me liittyvät 100-vuotisjuhlallisuu-

det. Meidän 100-vuosijuhlamme alkavat muistamalla jääkäri liikkeen perustamista marraskuussa 1914. Sitten seuraavat vuorollaan jääkärien koulutuksen aloittamisen, jääkäri-alan ja jääkäri-pun vihkimisen sekä jääkärien paluun 100-vuotismuistojuhlat. Juhlallisuu-

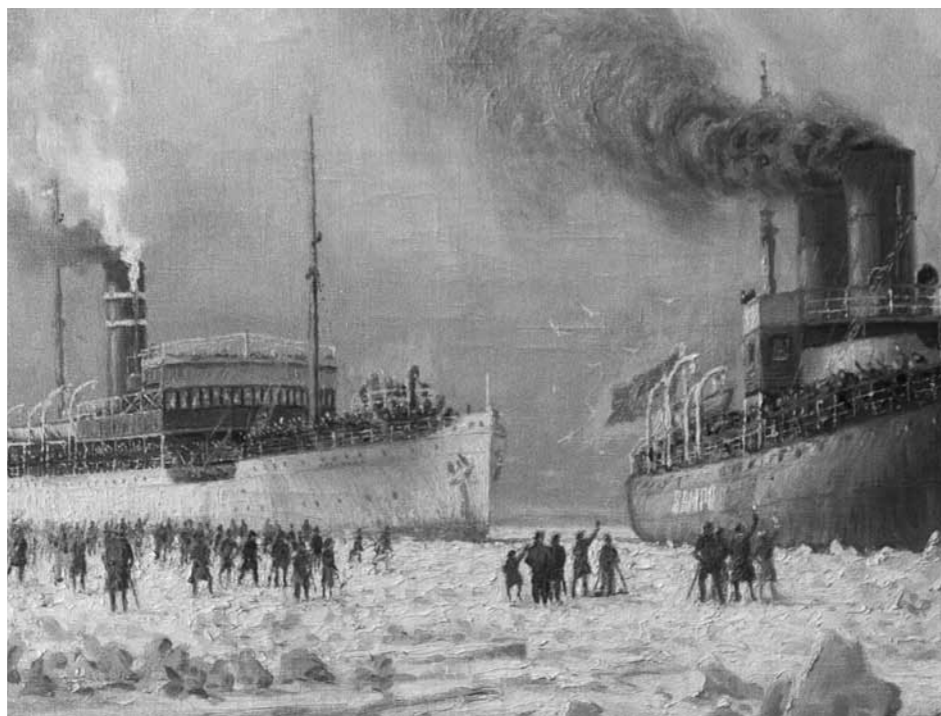
det jatkuvat useana toimintavuonna ja monin tapahtumin kevääseen 2018 asti. Perinneyhdistyksen hallitus laatinut yhdistykselle 100-vuotisjuhla-

vuosille vision, selkeät toiminnan tavoitteet ja strategian. Näin kykenemme tavoitteidemme mukaisesti tuomaan esille jääkärien keskeisen roolin Suomen itsenäistymisessä ja sen jälkeisessä yhteiskunnan kehittämisessä. Tämä asiakirja esitellään toisaalla tässä lehdessä.

Meillä on paljon puuhaa tulevana vuosina. Ja se on hyvä.

Jukka Knuuti

Kansikuva. Adolf Bockin maalausta ”Jääkärien tulo Vaasaan” säilytetään presidentin linnassa. Copyright tasavallan presidentin linna

Kokousväki tutustuu dokumentteihin Satakunnan lennoston auditoriossa. Eturivissä vasemmalta Anja Voss, Margaretha Berghell, seuraavalla rivillä Maisa Crockford, Paul Voss, Jukka Knuuti ja Pekka Jokela.

JP27:n perinneyhdistys täytti 40 vuotta syntymäpäivät Tampereella vuosikokouksen merkeissä

Perinneyhdistys täyttää 40 vuotta. Merkkipäivä olisi ollut eilen, sillä Jääkäri nuorten vuosikokouksessa 17. helmikuuta 1971 päätettiin perustaa Jääkäripataljoonan 27:n perinneyhdistys. Jääkäri nuoret puolestaan oli perustettu 1966. Jo vuodesta 1955 oli ollut jääkärien jälkeläisten toimintaa, sanoi puheenjohtaja **Jukka Pennanen** avatessaan JP27:n perinneyhdistyksen vuosikokouksen Tampereella 18. helmikuuta. Kokous pidettiin Satakunnan lennoston tiloissa Tampere-Pirkkalan lentokentän liepeillä.

Emme kuitenkaan juhli nyt 40-vuotispäiviämme vaan keskitymme valmistautumaan jääkäri liikkeen tulossa oleviin 100-vuotisjuhlisiin. Mutta 50-vuotisjuhlia vietämme ko-

measti 2022, lupasi Pennanen.

– Tampereen taistelut olivat va-

paussodan kulminaatio ja jääkäreillä oli niissä ratkaiseva osuus. Tampereen valtausta ei kuitenkaan ole nähty syytä juhlia. Tampereen taistelujen aikana maihin nousseet saksalaiset lyhensivät sotaa ja näin estivät sodan uhrien määrän vielä kasvavan

Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistys on saanut viime vuosina runsaasti tukea ilmavoimilta. sanoi puheenjohtaja Pennanen. Tänään meitä isännöi täällä Tampereella Satakunnan lennosto. Vuosi sitten vastaavan kokouksen pidimme Rovaniemellä Lapin Lennoston toimissa isäntänä. Kesäretkellä Jyväskylän seuduilla Ilmavoimat pitivät meitä hyvänä Luonetjärvellä. Karjalan lennostokin oli mukana, kun sen tiloissa vihittiin viime kesänä Kuopion osaston lippu. Myös Ilmasotakou-

lun vieraanvaraisuutta Kauhavalla saimme nauttia tämän vastaavan kokouksen yhteydessä kolme vuotta sitten.

Strategia 100-vuotisjuhlia varten

Puheenjohtaja esitteli kokoukselle tulossa olevien jääkäri liikkeen 100-vuotisjuhlien strategian. On päästävä siihen, ettei jääkäri historiaa sekoiteta niihin 1918-tapahtumiin, mihin se ei kuulu, Nuorelle polvelle on tehtävä selväksi liikkeen tavoite, itsenäinen Suomi. Strategiasta tulee käydä selville juhlien tavoite, teemat ja päätapahtumat.

Pennanen jakoi vuosikertomusta käsiteltäessä kiitoksia eri paikallisosastoille. Helsinki-Uusimaa on tehnyt suuren työn yhdistyksen kohta

Puheenjohtaja onnitteli lämpimästi kunniajäseneksi kutsuttua Marjo Kervistä.

Palkitut vasemmalta: Mikko Selin kultainen ansiomerkki n:o 34, Pekka Virtanen hopeinen ansiomerkki n:o 99, pronssiset ansiomerkit Jussi Virtamo n:o 61 ja Tiina Kiiski n:o 59.

valmistuvien kotisivujen aikaansaamiseksi. Kanta-Hämeen vastuulle ottama uuden jääkäriklubin hankkiminen edistyy hyvin. Keski-Suomi järjesti harvinaisen asiapitoiset kesäpäivät, vaikka aluksi väittivätkin, ettei Jyväskylän ympäristössä ole paljoa jääkäriä liittyvää.

Kuopion osastolle vihittiin sen lippu samoin kuin Lapin osastolle, joka myös järjesti ansiokkaasti vuoden 2011 vuosikokouksen. Oulun osasto sai valmiiksi Pohjois-Pohjanmaan jääkärihautakirjan. Päijät-Häme puolestaan on tehnyt hyvää työtä järjestämällä lukiolaisille jääkäriaiheista seminaaritoimintaa.

Aivan erityisen tunnustuksen sai

Vaasa, jonka toiminta on ollut ratkaiseva pienoispatsashankkeen toteutumiselle. Patsaiden myynnissä taas on kunnostautunut parhaiten Varsinais-Suomen osasto, joka on myynyt ”alle kymmenen vihreää ja lukemattomia mustia”.

Tunnustusta jaettiin myös kanslialle. **Kari J. Talvitie** ja **Tiina Kiiski** ovat tehneet lujasti töitä ja kanslia on paremmassa järjestyksessä kuin vuosiin. Käytössä on myös uusi tietokoneohjelma, joka takaa asioiden sujumisen.

Puheenjohtaja totesi, että hallituksen jäsenyydet ovat viime vuosina vaihtuneet onnistuneesti. 100-vuotisjuhlien aikaan saamiseksi

si on tärkeää, että saamme parhaat mahdolliset voimat hallitukseen. Vaihtuvuus kertoo, ettei kenenkään tarvitse pelätä valintaa siksi, ettei tehtävästä pääse koskaan pois. Toisaalta hallituksen jättänyt voi tulla myöhemmin takaisin

Marjo Kervisestä kolmas kunniajäsen

Puheenjohtaja Pennanen kutsui perinneyhdistyksen uudeksi kunniajäseneksi **Marjo Kervisen** ja kiitti häntä vuosikymmenien aktiivisuudesta. Tällä hetkellä yhdistyksellä on kaksi muuta kunniajäsentä, **Paul Voss** ja **Henrik Nordenswan**.

tyksen toiminnalle. Puolustusvoimien komentaja kenraali **Ari Puheloinen** on lähdössä Fintentagin juhlintaan Hohenlockstadiin ja tulee saamaan hyvän briiffauksen jääkäreistä kenraali Kilpiseltä ja minulta lupasi Pennanen.

– Tämän päivän nuorisotoukko ei hyväksy itsestään selvyynä perinteisiä arvoja. Jääkärien tarina on kuitenkin satutava ja se menee perille oikein tarjottuna.

– Jääkärien perinnetoiminta on vapaaehtoista eikä siinä saa hiostaa tekijöistä liikaa. Vapaaehtoinen toiminta onnistuu niin kauan, kun kaikilla osanottajilla on mukavaa. Letkeään toimintaan on helppo sitoutua, sanoi Pennanen.

Pirkanmaan osaston puheenjohtaja Pekka Virtanen muistutti, että juhlapaikan vierisessä korttelissa on Tampereen raatihuone, joka huhtikuussa 1918 oli Tampereella punaisten viimeinen tukikohta. Virtanen kertoi Tampereella olevista monista vapausseuran liittyvistä muistomerkeistä. Päivällä seppelipartio teki kunniakäynnin

Illallispyödyssä Tampereen suomalaisen klubin Marski-salissa. Vasemmalta Sirkka Pennanen, Jukka Pennanen ja Pekka Virtanen.

Muita yhdistyksen hyväksi toimineita palkittiin ansiomerkein. Kultaisen ansiomerkin numero 34 sai hallituksen jäsenyyden jättänyt **Mikko Selin**. Kokouksen järjestelyistä vastuun kantanut Tampereen osaston puheenjohtaja **Pekka Virtanen** palkittiin hopeisella ansiomerkillä numero 99. Pronssisella merkillä numero 59 palkittiin **Tiina Kiiski** ja **Jussi Virtamo** numerolla 61.

100-vuotisjuhliin tarvitaan rahaa

Jääkärisäätiön puheenjohtaja **Asko Kilpinen** muistutti, että 100-vuotisjuhlasarjan onnistuneeseen läpimeno

menoon tarvitaan paitsi strategiaa myös rahaa. Juhlakauden hankkeisiin kuuluu myös uusi suurteos jääkäreistä, jonka valmistelut ovat menneillä. Kilpinen arvioi rahaa tarvittavan 100–200 000 euroa, jonka kokoon saaminen näinä aikoina ei ole helppoa. Siihen tarvitaan niin säätiön, perinneyhdistyksen kuin myös sen paikallisosastojen aktiivisuutta.

Kilpinen toivoi, että tällä kertaa saadaan valtiolta huomioimaan itsenäistymiseen ja vapausseuran liittyvät juhlat paremmin kuin 90-vuosisuhlien aikana. Hän uskoi, että näin tapahtuu, koska valtioneuvosto on asettanut professori **Martti**

Partiolippukunta Tampereen Kotkien soittokunta kapellimestari Tapani Virkin johdolla avasi juhlaillallisen Jääkärimarssilla.

Häikiön johtaman työryhmän suunnittelemaan juhlaillallisuutta.

Kokouksen päätteeksi **Martti Ehrnrooth** toivotti jääkäriperinteen vaalijat tervetulleeksi tällä kertaa kesäiseen Vaasaan. Kesäpäivät pidetään siellä 11.–12. elokuuta. Näin täyttää vaasalaisten pitkäaikainen toive voida esitellä heidän kaupunkiaan muutenkin kuin helmikuun pakkasessa ja tuiverruksessa, kun he vuosi toisensa jälkeen ovat järjestäneen jääkäreiden saapumisen muistopäivän juhlaillallisuudet.

Juhlaillallinen Mannerheimin ja Svinhufvudin silmien alla

Jos tuossa seinäkuvagalleriassa olisi Mannerheimin ja Svinhufvudin kuvien lisäksi vielä jääkäreitä, niin siinä olisi koko Suomen itsenäisyyden ydinjoukko, sanoi puheenjohtaja Jukka Pennanen tervehdyssanoissaan juhlaillallisella, joka nautittiin Tampereen suomalaisen klubin Marski-salissa. Partiolippukunta Tampereen Kotkien soittokunta aloitti tilaisuuden komeasti Jääkärimarssilla. Juhlaesitelmänä **Pekka Ruusukallio** kertoi majuri Jussi Kirjavaisen, pirkkahämäläisen soturin ja journalistin draamatteisesta elämästä.

Perinneyhdistys on hyvässä iskussa ja voi edelleen hyvin, vaikka viimeinen jääkäri Väinö Valve kuoli 1995. Puolustusvoimien tuki on vastaisuudessakin tärkeä yhdis-

nin Härmälässä olevalle jääkärimuistomerkillä. Vehmaisissa Mannerheim-kalliolla on Marskin patsas paikalla, josta hän tarkkaili huhtikuussa 1918 Messukylän peltojen yli kohti Tamperetta hyökkäviä valkoisia joukkoja. Keskelä kaupunkia on Vapaudenpatsas. Kaikki teokset ovat Evert Porilan käsialaa.

Pirkanmaalta lähti 140 miestä jääkäreiksi. Tampereen valtauksen yhteydessä kaatui 29 jääkäriä. Perinneyhdistys käy vuosittain kunniakäynnillä heidän Kalevankankaan hautausmaalle olevalle muistomerkillään. Samalla kertaa käydään myös Tampereen taisteluissa kaatuneiden ruotsalaisten vapaaehtoisen muistomerkillä, sanoi Virtanen.

Seppelenlasku Pirkkalan jääkärimuistomerkillä. Kunniavartiona alikersantti **Jussi Leppänen** (vasemmalla) ja upseerikokelas **Antti Lähde**. Seppelen laski **Kyösti Tammisto**. Kuva **Teemu Mikkola**

Isännyydestä vastaan Satakunnan lennoston esikuntapäällikkö everstiluutnantti Kari Partinen palkittiin jääkäripuukolla.

Satakunnan lennosto menettää Hornetit

Satakunnan lennosto, joka vuoteen 1985 asti toimi Porissa, aloitti suihkonelentämisen Suomessa, kun se otti käyttöön De Havilland Vampire-hävittäjät 1953. Ensi vuonna Porissa vietetäänkin suomalaisen suihkonelentämisen 60-vuotisjuhlia. sanoi esikuntapäällikkö, everstiluutnantti **Kari Partinen** esitellessään lennostoa.

Lennosto otti ensimmäisenä käyttöön myös Fouga Magister suihkuharjoitushävittäjät 1958. Satakunta säilyi lennoston nimessä, kun sen Hävittäjälentolaivue 21 siirtyi Tampereelle 1985.

Tampereen Hornetin tekevät vuosittain 39–40 tunnituslentoa Pohjoisella Itämerellä tai Suomenlahdella. Meren yläpuolella ollaan 15

minuutissa. Nopeamminkin päästäisiin, mutta ylituonnopeuksia vältetään normaaliaikana, sillä siitä syntyvät paineallot saattaisivat tehdä tuhoa maassa.

Ilmavoimien tehtävät lisääntyvät, kun ne saavat ilmasta maahan -kapasiteetin, millaista sillä ei ole ollut sitten toisen maailmansodan, kun Pariisin rauhansopimus kielsi Suomelta pommikoneet. Hornetin tulevat ”älykkäät” pommit laukaistaan kymmenien kilometrien päässä kohteesta ja näin vältetään ilmatorjunta.

Nyt tunnelmat ovat tunnelmat Tampereella hieman apeat, sillä lennoston Hornetit siirretään Karjalan lennoston Rissalaan ja Lapin lennoston Rovaniemelle. Tilalle tulevat kuljetuskoneet Luonetjärveltä ja

koelentotoiminta Kuoreveden hallista.

Mutta vielä synkemmät ovat tunnelmat Kauhavalla, minne Partinen sanoi lentävänsä maanantaina. Ilmasotakoulun Kauhavalta Tikka-koskelle siirron järjestyttä kyselikin kauhavalainen **Juhani Passi**, mihin Partinen ei tietenkään kyennyt vastaamaan.

Puheenjohtaja Asko Kilpinen kiitteli Partisen esityksen selkeyttä. Se oli parempi, kuin mitä evp-kenraaleille oli edellisviikolla esitetty pääesikunnassa.

Tekstit: Jukka Knuuti
Kuvat: Paavo Mikkonen

Mahtavan juhlaillallisen jälkeen puheenjohtaja Asko Kilpinen korosti Jääkärisäätiön tervehdyksessä jääkärien merkitystä Suomen itsenäistymisessä. He olivat koulutettuja sotilaita ja tekivät hallituksen joukoista kurinalaisen sotajoukon toisin kuin oli laita punaisten puolella. Saksaalaisten osuus ei ollut ratkaiseva, mutta heidän tulonsa lyhensi sotaa ja samalla meidän keskinäistä verenvuodattusta. Kilpinen muistutti, että jääkäreiden historia kestää myös kriittisen tarkastelun. Hän lopetti tervehdyksensä ehdotukseen, että tuokaa se jääkärimuistomerkki sieltä Härmälästä paremmalle paikalle. Sekä Jääkärimuistomerkkin että Mannerheimin patsaan sijainti kaupungin laidoilla johtuu siitä, ettei vasemmisto kaupungin hallinnossa ole suostunut niiden sijoittamisen kaupungin keskustaan. ■

Majuri Jussi Kirjavainen pirkkahämäläinen soturi

PEKKA RUUSUKALLIO

Vuosikokouksen illallisella Parolen edellinen päätoimittaja Pekka Ruusukallio piti esitelmän vuonna 1983 kuolleesta majuri, kirjailija, urheilutoimittaja Jussi Kirjavaisesta, pirkka-hämäläisestä soturista, josta Ruusukalliolla on tekeillä kirja. Kirjavainen ja Ruusukallio olivat 1950-luvulla useita vuosia toimittajakollegoja Aamulehdessä.

Tampereella vanhemman urheiluväen piirissä Jussi Kirjavainen muistetaan hyvin, mutta jo 1930-luvulla hänet mainitaan myös hiihdon historioitsijana

Jussi Kirjavaisen sotilasura liittyy Pirkka-Hämeen miesten kouluttajaan ja kuuluisaan rintamakomentajaan, kaksinkertaiseen Mannerheim-ristin ritariin kenraalimajuri Aaro Olavi Pajariin. Hän oli Kirjavaisen esimies sekä 1930-luvulla että Talvi- ja Jatkosodissa.

1921 hänet hyväksyttiin Kannaksen Rajavartiostoon. Suojeluskuntaan hänet oli hyväksytty jo 1918. Siitä ura sitten urkeni lääkintäaliup-

Jussi Kirjavainen hoiti Oslon talviolympialaiset Aamulehden ollessaan Valpoa paossa.

seerikursseilla Viipurissa ja lopuksi RUK:ssa.

Lehtimies tuli esille jo nuorena

Jussi Kirjavainen osoitti jo nuorena koulupoikana erittäin selviä sanomalehtimiehen lahjoja.

Elettiin heimosotien jälkimaininkeihin kuuluneita tapahtumia: Muurmannin legioonan jälkiselvittelyä, Aunuksen retkeä, Inkerin sotatilaa, Viron vapaussotaa ja bolshevikien ja tsaarin valkoisten kenraalien välistä kapina-aikaa. Paljon oli tapahtumia Karjalassa ja Kannaksen rajanpinnassa. Levotonta oli joka suunnalla. Ei ihme että nuoren Jussi Kirjavaisen uutisena oli herkkänä koko ajan.

Innokkaana suojeluskuntalaisena Jussi Kirjavainen kirjoitti Hakkapeliittaan. Aamulehti sai häneltä ensimmäisenä juttuna julkaistavak-

si neliosaisen sarjan RUK:sta. Jussi Kirjavaisen nimimerkki Jii ilmestyi Aamulehden Jussin pakinoiden allekirjoitukseksi 1934.

Pajarin joukkojen komppanianpäällikkö

1932 hän aloitti työt 3. sotilasohjaajana Pohjois-Hämeen suojeluskuntapiirissä Tampereella esimiehenään piiripäällikkö, evl sittemmin 2-kermainen Mannerheim-ristin ritari Aaro Olavi Pajari.

Sotilasohjaajan työ oli kuin tehty Jussi Kirjavaiselle. Hän nautti liikunnasta fyysisen kunnon kohottajana, ja poikien ohjaajana hän sai nuoret innostumaan.

Tehtävät saivat entistä suuremman merkityksen vuodesta 1932 lähtien, kun

Suojeluskuntajärjestö sai aluejärjestelmän kautta vaativan tehtävän: se muodostaisi rungon liikekannallepanon toteuttamisessa ja sodanai-

Pekka Ruusukallio piti juhlaesitelmän työtoveristaan sotaveteraanista ja urheilutoimittajasta Jussi Kirjavaisesta.

Kirjavaisen komentoryhmä talvisodassa.

kaisen kenttäarmeijan luomisessa.

YH:ssa Pohjois-Hämeen Suojeluskuntapiirin päällikkö evl A O Pajari määrättiin JR 16:n komentajaksi. Luutnantti Jussi Kirjavainen määrättiin lkp:ssä JR 16:n I pataljoonan adjutantiksi, mutta siirrettiin sitten komppanian päälliköksi. Hän osallistui Tolvajärven ja Aittojoen taisteluihin ja haavoittui Aittojoella Moskovan rauhapäivänä 13.3.40

Kirjavainen palasi Pirkka-Hämeen Suojelukunnan esikunnan sotilasohjaajaksi. Hänet ylennettiin kapteeniksi 1940.

Kuoreveden miehet Kannaksen halki 1941

Kesäkuussa 1941 Pajarista tuli lkp:n alkaessa 18. Divisioonan komentaja. Kirjavaisesta tuli komppanianpäällikkö tämän divisioonan JR 27:n III pataljoonaan.

Pataljoona, johon Kirjavaisen komppania kuului, joutui ensimmäisenä suorittamaan sisään- ja läpimurron Pajarin 18. Divisioonan hyökkäyksessä Ilmeen kylää vallat-

taessa. Hyökkäyksen edistyessä varsinkin Antrean valtaus muodosti Kirjavaisen johtajantaidon ja urhoollisuuden merkkipäivän. Joukkojen keskuudessa katsottiin, että Antrean kirkonkylän valtaus oli pääosalta kuorevesiläisen komppanian ansiota.

Aktiivinen asekätkijä

Asekätkentä muodosti seuraavan kohtalokkaan jakson Kirjavaisen elämässä. Hän kertoi 70-luvulla reserviupseerikerhonsa juhlatilaisuudessa:

”Noudatin esimieheni käskyä sotilasvalaani noudattaen niin sodan kuin rauhankin aikana. Sijoitin alkuun 225 konepistoolia ja 600 kivääriä parempaan talteen ja ilmoitin heti majuri Mattilalle, että työ oli tehty. Hän määräsi kuitenkin jatkaamaan ja kävi selväksi, että ainakin Pirkka-Hämeessä olisi varattava materiaalia kahta pataljoonaa varten”.

Vuoden 1945 puolella Kirjavaisen oli hävittävä maan alle Pakenijan tavoitteena jo varhaisessa vaiheessa oli siirtyminen Ruotsiin.

Ruotsissa 10 vuotta

Ystävät järjestivät matkan Pohjanlahden yli heinäkuussa 1946. Ruotsissa Kirjavainen ilmoittautui viranomaisille. Hänet sijoitettiin kuuluisaan Långholmenin tutkintovankilaan.

Jussi sai heti vankilaan asetuttuaan kirjeen ruotsalaiselta urheilujohtajalta Bertil Nordenfeltiltä. Oleskelu- ja työ lupa järjestyi melko pian. Jussin vaimo Eevi ja Ilkka-poika pääsivät Ruotsiin, kun Jussi oli asettunut työpaikalleen.

Pakomatka tuli yli 10 vuotta pitkä. Jussi kuitenkin kirjoitti ahkerasti Suomeen Aamulehteen, Urheilulehteen ja aikakauslehtiin ja toimi mm. 1952 Oslon Talviolympialaisissa Aamulehden valtuuttamana toimittajana – Valpon pakolaisena!

Vuonna 1957 Jussi palasi Aamulehden silloinen päätoimittaja Jaakko Hakala toivotti hänet tervetulleeksi Aamulehteen urheilutoimittajaksi, työtoveriksi päälajeinamme hiihto, suunnistus, yleisurheilu.

JP27 Perinneyhdistyksen 100-vuotisstrategia

40 vuotiaan perinneyhdistyksen lähtökohdat kohti 100-vuotisjuhlija ovat hyvät; jäsenmäärä on vakiintunut, talous on kunnossa, toiminta on aktiivista ja lähes koko maan kattavaa sekä rajat ylittävää. Myös kanslian toiminta ja tilat ovat kunnossa sekä tietojärjestelmät uudistumassa.

Tulevat haasteet liittyvät jäsenten ikääntymiseen sekä aatteellisuuden vetovoimaisuuden vähenemiseen internetsukupolven osalta. Yhdistyksen 100-vuotisjuhlat antavat erinomaisen mahdollisuuden perinneyhdistyksen vision kirkastamiselle, selkeiden tavoitteiden asettamiselle ja strategialle sekä vuosittaiselle konkreettiselle toimintasuunnitelman kirjaamiselle ja toteuttamiselle.

Perinneyhdistyksen visio on olla vahva toimija isänmaallisuuden ja muiden perinteisten arvojen vahvistamisessa suomalaisten keskuudessa. Tätä tehtävää toteutetaan tuomalla aktiivisesti ja monipuolisesti esille yhdistyksen sääntöjen mukaisesti jääkäri liikkeen aatteellisia motiiveja ja jääkärien toimintaa itsenäisen Suomen synnyssä ja kehittämisessä.

Perinneyhdistyksen tavoite 100-vuotisjuhliin liittyen on varmistaa, että jääkäri liike ja jääkärien toiminta isänmaan hyväksi tunnetaan, ja ymmärretään että jääkärien perimäinen tavoite oli itsenäinen Suomi irrallaan Venäjästä.

Vuonna 2014 aloitettavalla systemaattisella 100-vuotisjuhlallisuuksien läpiviennillä taataan se, että jääkäri liikkeen hieno ja koskettava tarina ei haudaudu ja hämärä vuoden 1918 tapahtumien kansallisen syyttelyn alle.

Jäsenmäärä nostetaan vuoteen 2015 mennessä 2000:een

Strategia keskittyy kotimaan toimintaan, mutta eri tapahtumilla pyritään vaikuttamaan myös Suomen historian tämän vaiheen tunnetuksi tekemiseen Saksassa, Latviassa ja Ruotsissa.

Strategian askelmat kohti tavoitetta toteutetaan vuosittaisella konkreettisella tavoitteen asettelulla, teemoilla

ja toimintaa aktivoivilla päätapahtumilla.

Tavoitteet, teemat ja päätapahtumat ovat alustavasti seuraavat:

Vuosi 2012

Vahvistaa 100-vuotisstrategia, yhdistys ja säätiö 40 vuotta, Vaasan kesäpäivät

Vuosi 2013

Valmistautua 100-vuotisjuhliin, uuden jääkäri lipun vihkiminen, Hämeenlinnan vuosikokous/95 vuotta jääkärien saapumisesta Vaasaan, kesäpäivät Latviassa

Vuosi 2014

Jääkäri liikkeen lähtökohtien esittely, Jääkäri liike 100 vuotta, (I osa/tietokirjan ilmestyminen jääkäreistä), Ostrobotnian juhla

Vuosi 2015

Lockstedter Lager ja koulutus tutuksi, Jääkärien lähdöstä ja Saksaan saapumisesta 100 vuotta, Hohenlockstedtin juhlallisuudet/ Finnentag

Vuosi 2016

Koulutuksen järjestelyt, Maximilian Bayer, siirtyminen Latviaan, Schmardenin taistelun muistomerkin paljastusjuhla Schmarde- nissa

Vuosi 2017

Jääkärien vaikutus itsenäisyyteen, jääkärit itsenäisyyden takuumiehinä (II osa/tietokirja), 6.12.2017

Vuosi 2018

Jääkärien roolin kirkastaminen nykysuomalaisille, jääkärit vapaus sodassa, valatilaisuus Liepajassa, paluu Vaasaan

Vuosi 2019

Jääkärien merkityksen korostaminen sotien välillä, jääkärit yhteiskuntaa rakentamassa, seminaari

Alaosastot laativat vuoden 2012 aikana vastaavan strategia-asiakirjan. Lähtökohdaksi on perinteisten tapahtumien lisäksi kahdesta kolmeen omaa, erillistä 100-vuotisjuhlallisuuksiin liittyvää tapahtumaa. Samalla laaditaan tavoitteet jäsenmäärän nostolle. ■

Jääkäri lippu- postimerkki

Helsinki-Uusimaan osasto on teettänyt oheisen 1. luokan ikipostimerkin, jossa liehuu jääkäri lippu. Suunnittelutyötä veti osaston edellinen puheenjohtaja Henrik Lagus.

■ Merkkiä voi tilata joko jääkärikansliasta sähköpostitse jaarikanslia@kolumbus.fi tai puhelimitse numerosta 09 135 1009 tai 050 377 8845 (Tiina Kiiski).

Toimitusaika on noin kaksi viikkoa. Postimerkkiä myydään kymmenen kappaleen arkeissa ja minimi tilausmäärä on yksi vihko. Arkin hinta on 20 euroa. Lisäksi tulevat toimituskulut.

Jääkäri lippu-postimerkki on tyylikäs tapa kertoa jääkäri perinteistä. Merkki sopii mainiosti myös lahjaksi.

40-vuotias kulkee suunnitelmallisesti kohti 100-vuotisjuhlia

JP 27ⁿ Perinneyhdistys ja Jääkärisäätiö täyttävät tänä vuonna 40 vuotta. Säätiö ja yhdistys tekevät jääkärien ja heidän jälkeläistensä aikanaan määrittelemien sääntöjen mukaista työtä hyvällä menestyksellä tässä päivässä. Usein tällaiset yhdistysten tasavuosi-tapahtumat antavat perusteet suunnitelmallisuuteen ja toiminnan ryhdistämiseen.

JP 27ⁿ Perinneyhdistyksen tai Jääkärisäätiön perustamisen tasavuodet eivät ole kuitenkaan yhdistyksellemme ja sen jäsenistölle tärkeimpiä juhlan tai ryhdistäytymisen syitä. Me saamme voimaa ja perspektiiviä omalle toiminnallemme juhlamalla jääkäriiliikkeen syntyä, jääkärien koulutuksen aloittamista, jääkäriävalaa ja jääkäriälipun vihkimistä sekä jääkärien paluuta ja vaikuttavuutta Suomessa. Yhdistyksellämme onkin lähivuosina edessämme ainutlaatuinen vaihe, joka samalla käynnistää itsenäisyyteemme liittyvät 100-vuotisjuhlallisuuudet. Kolme vuotta ennen maamme 100-vuotisjuhlia saamme juhlaa 100-vuotistapahtumana jääkäriiliikkeen perustamista marraskuussa 2014. Siitä juhlit jatkuvat useana toimintavuonna ja monin tapahtumin kevääseen 2018 asti.

Vapaaehtoisen järjestötoiminnan suurimpia haasteita on toimia pitkäjänteisesti järjestön periaatteiden toteuttamiseksi. Jotta perinneyhdistys tavoitteittensa mukaisesti kykenee tuomaan esille jääkärien keskeisen roolin Suomen itsenäistymisessä ja sen jälkeisessä yhteiskunnan kehittämisessä, on meidän käytettävä tulevat vuodet systemaattisesti hyväksemme. Siksi perinneyhdistyksen hallitus laati yhdistykselle vision, selkeät toiminnan tavoitteet ja strategian. Tämä asiakirja, joka on esitelty toisaalla tässä lehdessä, on aikaisempaa lyhyempi ja antaa yhdistyksellemme selkeät perusteet juhluvuosien eri tilaisuuksille ja toiminnan painotuksille. Samalla se kannustaa ja ohjaa alaosastoja jäntevään rinnakkaistyöskentelyyn. Suunnitelma on joustava ja sen sisältö tarkistetaan tarvittaessa vuosittain.

Vapaaehtoisessa yhdistystoiminnassakin on tärkeää, että tavoitteet ovat realistisia. Ei pidä ku-

rotella tähtiin, vaan pitää jalat maassa. Varsinkin alaosastojen tapahtumat tulee suunnitella siten, että ne ovat osaston omalle alueelle ominaisia eivätkä vaadi jäsenistöltä kohtuuttomasti työtä tai muita resursseja. Tulevien vuosien aikana ehkäpä kaksi tapahtumaa osastoa kohden olisi sopiva määrä. Tästä koostuisi valtakunnallisesti neljän vuoden aikana jo 30 eri tilaisuutta. Kun tähän lisätään yhdistyksen valtakunnalliset tapahtumat ja juhlallisuuudet, kykenemme olemaan laajasti ja kattavasti julkisuudessa usean vuoden ajan.

Perinneyhdistyksen uusi hallitus valittiin viime marraskuun toimintasuunnitelma- ja vaalikokouksessa Merisotakoululla. Tälläkin kertaa saimme hallitukseen uuden jäsenen, Arno Hakkaraisen erovuorossa olleen Osmo Suomisen tilalle. Kun ryhdyin puheenjohtajaksi reilut kolme vuotta sitten, kannustin hallituksen jäseniä sopivaan tehtäväkiertoon. Tätä käytäntöä on noudatettu hyvin. Viime vuosina on useita uusia innokkaita jäseniä tullut ansioituneiden ja kokeneiden jäsenten tilalle hallitukseen. Pidän tätä menettelyä tärkeänä ja toiminnan jatkuvuuden kannalta välttämättömänä. Näin saamme uusia ajatuksia yhdistyksen toimintaan ja samalla jäsenistön ja hallituksen vuorovaikutus lähentyi. Mikään ei tietystikään estä sitä, että aikaisemmin hallituksen työskentelyyn osallistunut jäsen valitaan myöhemmin uudelleen. Kiitänkin kaikkia hallituksen jäseniä siitä, että joustavuusperiaatetta on kyetty noudattamaan.

Merisotakoulun kokouksessa ilmoitin, että samalla kun siirryn reserviin, vetäydyn yhteensä kuuden varapuheenjohtaja- ja puheenjohtajavuoden jälkeen puheenjohtajan tehtävästä vuoden 2013 alusta. Tämä tarkoittaa sitä, että yhdistykselle valitaan uusi puheenjohtaja tämän vuoden marraskuussa. Lupaan tietysti tulevina juhluvuosinakin olla yhdistyksen jäsenenä innokkaasti mukana toiminnassa ja juhlimassa jääkärien hienoa perintöä yhdessä teidän kanssanne.

JP52

Puolustusvoimain komentaja, kenraali Ari Puheloinen läsnäolo oli merkkitapahtuma Finnentagissa. Puheloinen ja puheenjohtaja, kenraalimajuri Jukka Pennanen saksalaismaisemassa.

Kenraali Puheloinen osallistui Finnentagiin

Kenraali Ari Puheloinen osallistui ”jääkäripäivänä” 25. helmikuuta Finnentagin juhlallisuuksiin Hohenlockstedtin kaupungissa. Kunnialehdon seremoniassa oli mukana tälläkin kertaa yli kaksisataa saksalaista ja suomalaista jääkäriperinteen ystävää.

Pormestari **Bernhard Diedrichsen** toimi isäntänä ja toivotti vieraat tervetulleeksi. Jääkäripatsaalla puhuivat sen jälkeen kenraali Puheloinen ja hänen jälkeensä Saksan Jalkaväkiliiton edustajana Hammelburgin Jalkaväkikoulun johtaja priikaatikenraali **Günter Engel**.

Viime vuosien tapaan sepeleensä suomalaisten jääkärien muistomerkille laskivat niin sekä suomalaisten että saksalaisten perinneyhteisöjen edustajat. Myös virolaisten ryhmä oli tällä kertaa mukana. Kunnialehdossa olevat ensimmäisessä ja toisessa maailmansodassa kaatuneitten lähiseudun saksalaisten muistokivet kuitettiin nekin.

Kenraali **Ari Puheloinen** ohjelmaan sisältyivät myös tutustumi-

Päivän tapahtumiin osallistui perinteisesti sekä suomalaisia että saksalaisia reserviläisiä. Rivistön päässä Reservistenkamaradschaftin lippu.

nen entiseen Lockstedter Lagerin harjoitusmaastoon samoin kuin uudistettuun Wasserturmin kotiseutumuseon näyttelyyn, jossa esiteltiin suomalaisten jääkärien historian lisäksi Saksan partiopoikaliikettä. Samassa tilassa kuultiin esitelmä Lockstedtin harjoitusleirin historialta, jolloin saatiin taas lisätietoja. Perinneyhteistyö suomalaisten kanssa onkin synnyttänyt alueella halun tutkia omaa historiaa ja keisarillisen Saksan sotilaskoulutusta yleensä.

Kenraali Puheloinen seurueen lisäksi pääkonsuli **Erja Tikka** ja molemmat Suomen sotilasasiamiehet osallistuivat tapahtumaan. Paikal-

la olivat myös Perinneyhdistyksen ja Jääkärisäätiön puheenjohtajat sekä kummikaupunki Lapuan edustajat ja mm. satakuntalainen ryhmä. Edelleen vieraista voidaan mainita Saksan Jalkaväkiliiton aikaisempi puheenjohtaja kenraaliluutnantti evp **Friedrich W. Riechmann**. Finnentagin vakiintunut ydinjoukko oli nytkin suomalais-saksalainen reserviläisten ryhmä. Yhteysupseerina apuaan antoi jälleen kerran reservin everstilutnantti **Mark Aretz**.

Kari J Talvitie

P. E. Svinhufvudin syntymästä 150 vuotta

Oikeustaistelijasta ja Siperian vangista tasavallan johtoon ja presidentiksi

Kirjoittaja Martti Häikiö on helsinkiläinen professori, joka valmistelee elämäkertaa P. E. Svinhufvudista.

Nykyisin on vaikea käsittää, miten poikkeuksellinen Suomen historia on Euroopassa. P. E. Svinhufvudin elämäntyon kautta on mahdollista yrittää selittää Euroopan historian suurimpiin kuuluvaa ihmettä, Suomen selviytymistarinaa. 1900-luvulla eurooppalaisia kansoja repivät kaksi maailmanpaloa, kylmä sota ja sisällissodat. Vallankumoukset ja diktatuurit polkivat yksilöiden vapauksia. Mutta Suomi tekee poikkeuksen.

Vuosisatojen aikana kehittynyt oikeusvaltio on kyennyt takaamaan suomalaisten yksilönvapaudet. Svinhufvud puolusti horjumatta Suomen oikeusjärjestystä, kun Suomeen yritettiin väkisin istuttaa venäläiset lait.

Svinhufvud toimistotyön äärellä. Tuon ajan A-nelosekset olivat nykyistä suurempia.

Suomeen 1907 luotu aito kansanvalta on säilynyt murtumatta läpi kapinoiden ja sotien. Svinhufvud oli eduskunnan ensimmäinen puhemies, joka puolusti Suomen oikeuksia ja loi sen arvokkaan tavan, jolla lakeja Suomessa säädetään. Häneen henkilöityy oikeusvaltion kulmakivi, lain kunnioituksen periaate.

Suomi itsenäistyi 1917 ja kykeni säilyttämään vapautensa. Svinhufvud oli itsenäisyysjulistuksen antaneen senaatin pääministeri. Hän joutui karkottamaan venäläiset sotajoukot maasta ja kukistamaan sosialistien tekemän kapinan. Vapaus- ja sisällissodan jälkeenkin kansanvalta säilyi ja laajeni kunnalliselle tasolle. Svinhufvud luotsasi kehitystä itsenäisen Suomen ensimmäisenä omna valtionpäämiehenä.

Euroopan maat hylkäsivät yksi toisensa jälkeen demokratian ja

siirtyivät eriasteisiin diktatuureihin 1930-luvulla. Svinhufvud kukisti presidenttinä Mäntsälän kapinan ja sai hallitusta vastaan aseisiin tarttuneet suojeluskuntalaiset palaamaan koteihinsa. Tällä valtiomiesteolla hän varmisti demokratian jatkuvuuden.

Oikeustaistelijasta tuli poliitikko

Svinhufvud valmistui lakimiehen uralle eikä tavoitellut poliittista uraa. Hän edusti sukuaan säätyvaltiopäivillä. Hän oli suomenmielinen ja puolusti ritaristossa ja aatelissa oikeutta käyttää suomen kieltä 1894. Hän vetosi lakiin ja lisäperusteluna oli ”kaikille eduskuntalaitoksille niin kallis sananvallan vapaus”.

Poliitikko hänestä tuli sortokauden alettua, kun esille nousi tuo-

mareiden menettelytapakiista. ”Jos kysymys nousee siitä, mille kannalle maan tuomarikunnan on asetettava jälkeen 1899 perustuslakejamme vastaan ilmestyneiden asetusten suhteen, on mielipiteeni, että tuomarikunnan tulee edelleen uskollisena valallensa, seurata ainoastaan maan perustuslakeja ja niitten mukaan syntyneitä lakeja ja asetuksia sekä olla noudattamatta perustuslain vastaisia säännöksiä.” (1902)

Hän törmäsi vaikeaan kysymyseen, tuleeko tuomarin noudattaa laittomana pitämäänsä lakia. Eräät helsinkiläiset valittivat Turun hovioikeuteen Uudenmaan läänin venäläisen kuvernöörin väkivaltaisuuksista tämän hajottaessa asevelvollisuuskutsuntojen yhteydessä 1902 sattuneen mielenosoituksen. Hovioikeus nosti syytteen kuvernööriä vastaan. Kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikov vaati toimenpiteiden keskeyttämistä, ja kun näin ei tapahtunut, hän erotti 16 Turun hovioikeuden virkamiestä vedoten asetukseen, jota oppositio piti laittomalla tavalla syntyneenä. Erotetut muodostivat hovioikeuden päättävien elinten enemmistön. Svinhufvudia pidettiin hovioikeuden vastarinnan sieluna.

”Viimeisten väkivaltaisten tekosten johdosta vain huomautan, että se tuomari, joka nyt taipuu, samalla entistä paljon selvemmin tunnustaa itsevaltiuden meillä voimaanastuneeksi ja vallanpitäjien käskyjä noudattavaksi edellä lain. Hänen täytyy silloin myös olla valmiina tottelemaan kaikkia lain nimellä ilmestyneitä säännöksiä ja korkeimpia käskyjä, olivatpa ne kansalle yleensä tai yksityisille kuinka sortavia tahansa. ... Tuomarien suhteen on jo muistettava, että he muutamissa tapauksissa eivät koskaan voi taipua ’pakkotilaan’, nimittäin mitä tulee sellaisiin vallanpitäjien väittämiin ’rikoksiin’, että kansalaiset eivät ole taipuneet noudattamaan laittomia lakeja.”

Tiukimpaan tilanteeseen Svinhufvud joutui Lennart Hohenthalin puolustusasianajajaksi 1905.

Hohenthal oli ampunut lii-

an myöntyväisenä pitämänsä prokuraattori Eliel Soisalon-Soinisen. Svinhufvud tiivisti puolustuksensa:

”Kun otamme huomioon, millaista vääryyttä on maata kohtaan harjoitettu, kun muistamme että kansa, jos se olisi voinut liittyä yhteiseen voimainponnistukseen, jos sen voima olisi ollut yhtä suuri kuin sen oikeus on selvä, olisi se ollut oikeutettu karkottamaan kaiken vääryyden ja saattamaan laillisuuden maassa voimaan. Silloin on myöskin ymmärrettävissä, että yksityisten teot, jotka ovat kohdistuneet turmiota tuottavaa järjestelmää vastaan, on käytetty kansan oikeuden puolustamiseksi, sen elämänehtojen suojelemiseksi.”

Hohenthalia ei tuomittu kuolemaan, vaan lievempään rangaistukseen eli elinkaudeksi kuritushuoneeseen.

Parlamentin puhemies ja Siperian vanki

Venäjän-Japanin sota 1904–1905 sekä lakot ja levottomuudet Venäjällä johtivat paineen helpottumiseen Suomessa ja eduskuntaudistukseen. Säätyvaltiopäivät vaihtuivat yleisillä ja yhtäläisillä vaaleilla valittuun eduskuntaan.

Svinhufvud valittiin eduskunnan ensimmäiseksi puhemieheksi vuosina 1907–1913. Yksinvaltainen

keisari ja Suomen oikeuksia puolustanut puhemies joutuivat vastakkain, ja keisari hajotti eduskunnan ja vaalit pidettiin joka vuosi. Uudistustyö vaikeutui.

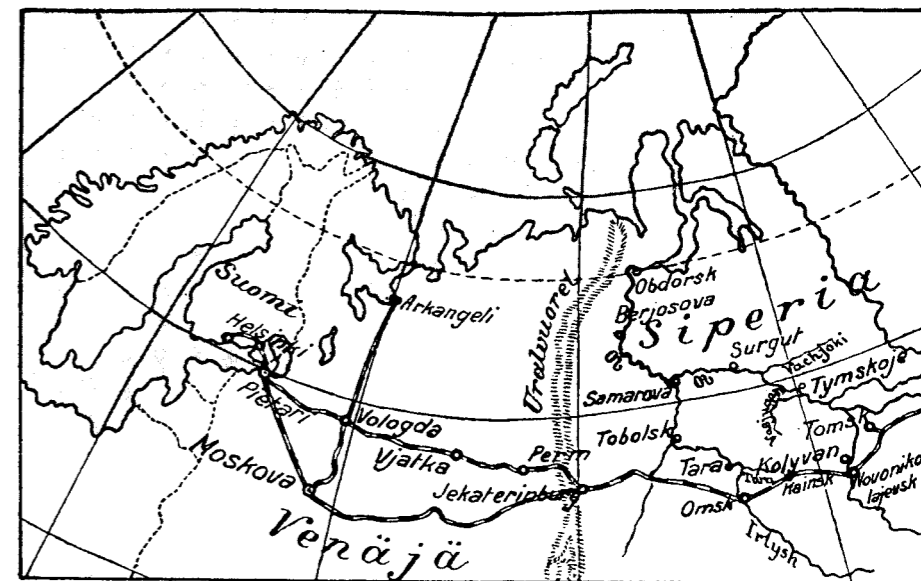
Svinhufvud vetäytyi Lappeen tuomiokunnan tuomariksi Luumäelle. Suomen erioikeuksien kaventaminen jatkui ja Suomesta pyrittiin tekemään tavallinen Venäjän maakunta. Kun maailmansota syttyi 1914, tuli Suomesta käytännössä Venäjän sotaleiri.

Svinhufvud lähetti prokuraattori Kasanskille kirjeen 1914, jossa hän ei pitänyt tätä laillisena prokuraattorina, koska hänet oli nimitetty yhdenvertaisuuslain nojalla. Kenraalikuvernööri Seyn erotti Svinhufvudin sotatilalain nojalla, mutta tämä ei aikonut erota, koska piti myös sotatilalakia laittomasti syntyneenä. Tämän johdosta Viipurin kuvernööri esitti kenraalikuvernöörille PES:n karkottamista ”johonkin keisarikunnan etäiseen kuvernementtiin”.

Svinhufvud pidätettiin 25. marraskuuta 1914 Luumäen käräjäsalissa. ”En voi ruveta herrojen kanssa tappelemaan! Viekää mihin viette, mutta laitonta se on!” Hänelle annettiin tunti aikaa kerätä omat tavarat. Sittemmin hänet vietiin Viipurin lääninvanhilaan.

Kenraalikuvernööri Seyn karkot-

YLEISKARTTA.

1000 500 0 1000 km.

Karkotuspaikat Tymskoje ja Kolyvan olivat kaukana Siperiassa.

ti Svinhufvudin ”niin pitkäksi aikaa, kuin sotatila Suomessa on voimassa, Tomskin lääniin”. Svinhufvud puolestaan uskoi palaavansa ”Jumalan ja ... Hindenburgin avulla”.

Svinhufvudista tuli Itsenäisyyden isä

Svinhufvud eli karkotettuna Siperiassa lähes kaksi ja puoli vuotta. Venäjän keisarin luovuttua vallasta Svinhufvud palasi Helsinkiin 29. maaliskuuta 1917. Jo huhtikuun alussa hänestä itsestään tuli prokuraattori eli oikeuskansleri.

Marraskuussa 1917 Svinhufvudista tuli senaatin puheenjohtaja eli pääministeri. Eduskunta hyväksyi hallituksen antaman itsenäisyysjulistuksen 6. joulukuuta 1917.

Enemmistönsä eduskunnassa syksyn vaaleissa menettänyt vasemmisto menetti uskonsa kansanvaltaan ja yritti vallankumousta jo marraskuussa. Aseellisen kapinan

Kunnon suojelukuntalaisena Ukko-Pekka latasi itse patruunansa.

Ukko-Pekaksi ristitty kivääri oli vielä tekemättä. Suojeluskuntalainen Svinhufvudilla oli venäläinen kolmen linja kivääri ”rotanhäntä”-pistimineen.

sosialistit tekivät tammikuussa 1918. Sen kukistamiseksi oli käytävä sisällissota. Sen lisäksi laillisen hallituksen oli karkotettava venäläinen sotaväki maasta.

Vapaus- ja sisällissota päättyi laillisen hallituksen voittoon toukokuussa 1918. Kapinan takia usko kansanvaltaan oli koetuksella myös porvareiden keskuudessa. Eduskunnan vastapainoksi haluttiin vahva valtionpäämies. Svinhufvud valittiin heti voitonparaatin jälkeen 18. toukokuuta korkeimman vallan haltijaksi, kuten valtionpäämiestä tuolloin kutsuttiin. Ulkopoliittikan katsottiin olevan hänen tärkein toimialueensa.

Svinhufvud halusi sitoa Saksan tukemaan Suomea uutta Neuvosto-Venäjää vastaan. Siksi hän yritti saada Suomeen saksalaisen kuninkaan. Hessenin prinssi Friedrich Karl oli muodollisesti Suomen kuninkaaksi valittuna, muttei kruunattuna 9.10.-14.12.1918.

Kun Saksa hävisi maailmansodan, ei prinssi ottanut kruunua vastaan, ja Svinhufvud erosi, jotta ulkopoliittikkaan saataisiin muutos. Vapaussodan ylipäällikkö kenraali Mannerheim valittiin valtionhoitajaksi.

Kukisti 1932 Mäntsälän kapinan

Svinhufvud vetäytyi politiikasta. Kommunisminvastainen kansanliike veti hänet kuitenkin takaisin maan johtoon, ensin pääministeriksi 1930 ja sitten presidentiksi 1931. Oikeistolainen kansanliike radikalisoitui ja sai koko ajan jyrkempiä muotoja. Laittomuudet lisääntyivät ja huipentuivat helmikuussa 1932 Mäntsälään kokoontuneiden suojeluskuntalaisten vaatimukseen maan hallituksen erosta.

Presidentti Svinhufvud veti selvän rajan laittomuuksille. Tasavallan suojelulain nojalla annettiin asetus Lapuan liikkeen johtomiesten pidättämisestä. Puolustusministeri Lahdensuo luki presidentin julistuksen suojeluskuntalaisille radiossa. Kun sekään ei rauhoittanut tilannetta, hallitus valitsi 2. maaliskuuta presidentti Svinhufvudin johtamaan kapinan kukistamista. Hän muodosti ”esikunnan”, johon kuuluivat puolustusministeri Jalo Lahdensuo, sotaväen päällikkö kenraali Aarne Sihvo, suojeluskuntien päällikkö kenraali Lauri Malmberg ja Yleisesikunnan jalkaväentarkastaja kenraali Hugo Österman.

Maa oli sisällissodan partaalla.

Svinhufvudin hallitus presidentin esittelyssä Valtioneuvoston linnan valtiosalissa vuonna 1930. Pöydän päässä istuu presidentti Relander. Hänestä vasemmalla pääministeri.

Presidentti ja rouva Ellen Svinhufvud juhla-asussa.

Suojeluskuntalaisia oli kymmenin tuhansin valmiina lähtöön Mäntsälään ja sieltä kenties marssille Helsinkiin. Toisaalta maan sotaväki oli valmiina kukistamaan kapinan asevoimin.

Ratkaisevaksi käänneeksi osoittautui presidentti Svinhufvudin oma puhe radiossa: ”Suojeluskuntalaiset tulee kärsimään vastaisuudessa arvaamattomia vaurioita, jos osa suojeluskuntalaisista nyt unohtaa valansa

ja ryhtyy taisteluun yhteiskuntajärjestyksestä vastaan, jota he ovat vannoneet henkeen ja vereen asti puolustavansa.

Kun nyt olen omalla vastuullani, kenestäkään riippumatta, ottanut vastatakseni rauhan palauttamisesta maahan, kohdistuu jokainen salahanke tästä lähtien paitsi laillista järjestystä, myöskin minua vastaan henkilökohtaisesti, joka itse olen suojeluskuntalaisten riveissä marssinut yhteiskuntarauhan ylläpitäjänä.”

Kapinan kääntyminen veriseksi yhteenotoksi kyettiin estämään. Eduskunnan ja hallituksen arvovalta oli pelastettu ja sen mukana kansanvalta. Suomi säilyi demokratiana.

P. E. Svinhufvudin merkitys suomalaisen kansakunnan vapauden, demokratian ja oikeusvaltion rakentamisessa on korvaamattoman arvokas. Siihen tullaan lähivuosina palaamaan vielä monta kertaa, kun Suomi valmistautuu muistamaan valtion itsenäistymisen 100-vuotistapahtumia.

Martti Häikiö

Pehr Evind Svinhufvud

(1861–1944)

Opinnot ja virkaura

Filosofian kandidaatti 1881, molempain oikeuksien kandidaatti 1886, varatuomari 1886.

Lainvalmistelukunta 1893–1901, Turun hovioikeuden asessori 1893–1902, erotettu 1903.

Asianajaja 1903–1906. Heinoilan tuomiokunnan tuomari 1906, Lappeen tuomiokunnan tuomari 1908, erotettu 1914. Karkotettu Siperiaan 1914–1917. Prokuraattori (oikeuskansleri) 1917.

Poliittiset luottamustehtävät

Ritariston ja aatelin valtiopäiväedustaja 1894, 1899–1906. Kansanedustaja, nuorsuomalainen puolue Mikkelin läänin vaalipiiri 1907–1908, Viipurin läänin itäinen vaalipiiri 1908–1917, kokoomus Uudenmaan läänin vaalipiiri 1930–1931. Eduskunnan puhemies 1907–1913.

Senaatin puheenjohtaja (pääministeri) 27.11.1917–27.5.1918. Korkeimman vallan haltija (valtionhoitaja) 18.5.–12.12.1918. Pääministeri 4.7.1930–2.3.1931. Presidentti 1931–1937

Senaattori Juhani Arajärvi kirjoitti ja lähetti oheisen kirjeen Vaasasta 25.3.1918 pojilleen Jaakolle (silloin 5 v) ja Matille (silloin 3,5 kk). Pojat olivat jääneet äitinsä ja sisartensa kanssa Tampereelle koko vapaussodan ajaksi. Juhani Arajärvi oli 28.1.1918 kapinan alkamisesta tietämättömänä Tampereen asemalla lähdössä Helsinkiin, kun Suojeluskunnan edustaja Sulo Heiniö tuli kertomaan punaisten aikeista vangita senaattorit ja kehottamaan Arajärveä poistumaan pikaisesti Kangasalan suuntaan. Arajärvi jatkoi Vaasaan, missä senaatti toimi P. E. Svinhufvudin johdolla. Svinhufvud oli paennut punaisten miehittästä Helsingistä Tallinnan kautta.

Juhani Arajärvi oli Svinhufvudin itsenäisyys-senaatin (27.11.1917-27.5.1918) valtiovarainoimistuskunnan päällikkö. Tehtävän nimeke tunnetaan nykyään valtiovarainministerinä.

Senaattori Juhani Arajärven kirje pojilleen Silminnäkijäkuvaus jääkäreiden paluusta

Vaasassa 25. helmik. 1918

Jaakko Akseli ja Risto Matti Juhaninpoika Arajärvi

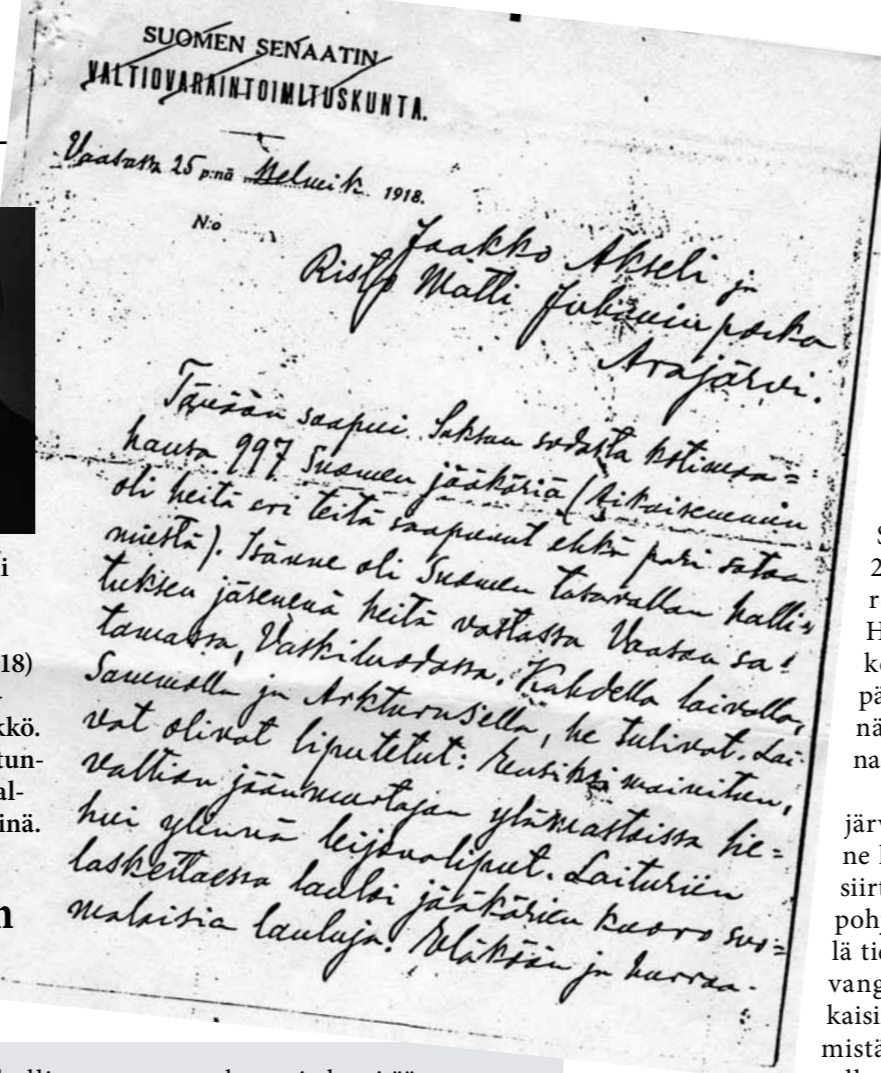
Tänään saapui Saksan sodasta kotimaahansa 997 Suomen jääkäriä. (Aikaisemmin heitä oli eri teitä saapunut ehkä pari sataa miestä.) Isänne oli Suomen tasavallan hallituksen jäsenenä heitä vastassa Vaasan satamassa, Vaskiluodossa. Kahdella laivalla, Sammolla ja Arcturuksella, he tulivat. Laitivat oli liputetut. Ensiksi mainitun valtion jäänmurtajan ylämastoissa liehui ylinnä leijonaliput. Laituriin laskettaessa lauloi jääkäreiden kuorosuomalaisia lauluja. Eläköön ja hurraa-huudoin otimme pojat vastaan.

Isänne ei ole koskaan kuulunut sotalaitoksen ihailijoihin sanan jokapäiväisessä mielessä. mutta hän on aika sisimmässään ihailut sellaisia pokia, jotka ei ainoastaan tahdo vaan myöskin uskaltavat tehdä jotakin kansansa yhteisen asian hyväksi. Jääkärit ansaitsevat tällaisen mainesanan. Suo-

men ikivanhan verivihollisen, venäläisten puristaessa meidän maatamme ja kansaamme sellaisella kyynillisyydellä, jota aikaisemmat aikakirjamme eivät tunne (kuristamisemme tapahtui nyt hymyhuulin muka Suomen kansan ja etenkin sen alempien kansankerrostien edun nimessä), lähtivät nämä nuoret miehet Saksaan ”sotakouluun”, oppiaksensa siellä, miten on järjestädyttävä ja taisteltava isänmaan puolesta. Kovan koulun he ovat saaneet Saksassa käydä. Saksalaisilla on paljon vähemmän miellyttäviä puolia, mutta yhdessä he kelpaavat esimerkiksi kaikille nykyajan kansoille: Saksalaiset opettavat poikansa tottelemaan ja tekemään työtä. Siellä tottelevat pojat äitiään kotona, opettajiaan koulussa ja päällysmiehiään elämässä. Niin täysikasvuilla vapailla ja vapautta rakastavilla miehilläkin tulee olla päällysmiehensä, käsikijänsä, tarkastajansa. Se kansa ja kansalainen, joka ei tätä tajua ja elämäänsä sen mukaan ojenna, ei koskaan saavuta vapautta. Va-

pauskaan ei ole mitään muuta järjellistä alistumista kansakunnan kulloinkin tajuamiin lainmuotoihin pukeutuneisiin oikeusnormeihin. Minä toivon ja odotan, että isän pojista Jumalan johdatuksen alaisina kasvaa miehiä, jotka tuon tajuavat ja sen tajunnan kannattamina isänsä maata, Suomea viljelevät ja varjelevat. Minä ajattelen nim. niin, että vaikka edessämme olevana aikana paljon arvioidaan asioita uudestaan, niin sittenkin sellaiset perustotuudet, joihin edellä olen kosketellut tulevat pitämään paikkansa. Sinä Jaakko, joka jo olet iso poika ja pian opit lukemaankin, sano Matille terveisiä isältänne ja kerro hänelle, mitä muistat isästäne. Sano terveisiä myös äidille ja Kertulle ja Helville ja Irjalle ja Lyytille ja Saaralle ja Hilikalle ja Leenalle. Pian tulee kesä ja te kaikki pääsette Mattilaan leikkiä lyömään ja työtä tekemään

Isänne
Juhani Arajärvi

Senaattori Arajärvi kirjoitti kirjeen pojilleen Suomen Senaatin valtiovarainoimistuskunnan kirjelomakkeelle.

Senaattorin pako jalan ja hevosella halki Suomen

Senaattori Arajärvi oli tullut 28. tammikuuta Tampereen rautatieasemalle lähteäkseen Helsinkiin. kun hänelle tultiin kertomaan, että punakaartin päämaja Helsingissä oli edellisenä iltana päättänyt vangita senaattorit.

Matkan suunta muuttui. Arajärvi päätti lähteä Vaasaan. minne hän tiesi eräiden senaattorien siirtyneen. Junalla ei kannattanut pohjoiseen yrittää, sillä rautateillä tiedettiin päätös senaattoreiden vangitsemisesta. Matka alkoi jalkaisin ensin Messukylän pappilaan, mistä hän sai hevoskyydin Kangasalle. Massukylän kirkkoherra kyyti Arajärven urkutehtailija Martti Tulenheimon luo. Senaattoria viettiin rekikytydillä Aitolahden, Teiskon, Kurun, Ruoveden Virtain kautta kohti Pohjamaata. Kolmen päivän rekiäjeluin jälkeen oltiin Alavuudella. Alue oli valkoisten käsissä ja siellä voitiin nousta junaan ja matkustaa sillä Vaasaan.

Saksalaisen merimaalari Adolf Bock maalasi 1938 taulun Jääkärien tulo Vaasaan. Presidentin linnassa säilytettävä teos on Jääkärisäätien omaisuutta.

Yhdeksän päivää aikaisemmin, 19. tammikuuta, oli kenraali Manerheim vähällä tulla sotilaiden pidättämäksi Tampereen asemalla kun hän oli matkalla Vaasaan ottaakseen vastaan hallituksen joukkojen ylipäällikkyyden.

Adolf Bock maalasi jääkärien paluun Vaasaan jälkikäteen

Saksalainen merimaalari Adolf Bock tuli Suomeen Saksan Itämeren divisioonan mukana kesäällä 1918. Hän loi suhteen Suomen merivoimiin ja hänestä tuli merkittävin Suomen merivoimien alusten kuvaaja. Hän siveltimestään on lähtöisin myös presidentinlinnaan talletettu maalaukset Jääkärien paluu Vaasaan.

Bock asui Suomessa noin 20 vuotta minä aikana hänen taitonsa maalata sota-aluksia hioutui huippuunsa. Tämä oli synnä siihen. miksi Bock haluttiin toisen maailmansodan takaisin Saksaan ikuitamaan tauluihinsa kolmannen valtakunnan Kriegsmarinea.

Bock suunnitteli myös Saksan avomerilaivasto Flotten Kriegssabzeichen- ansiomerkin, joka myönnettiin vähintään 12 viikkoa taistelualuksilla palvelleille merisotilaille.

Juhlaliputetut Sampo ja Arcturus lähes tyvät Vaskiluotoa.

Hangon alue oli tukevasti linnoitettu. Järeintä tulivoimaa edustivat rautatietytkit. Kuva kirjasta *Hanko toisessa maailmansodassa*.

Suomi sai Hangon tukikohdan takaisin ilman taisteluita 1941

Suomi sai Moskovan rauhan 1940 Sehtona Neuvostoliitolle 30 vuodeksi vuokraamansa Hankoniemen ja siihen liittyneen saaristoalueen takaisin joulukuussa, kun neuvostojoukot tyhjänsivät alueen 2. joulukuuta. Kesän mittaan oli Hangon alueella käyty saaristotaisteluita, joista tunnetuin oli neuvostojoukkojen yritys vallata Bengtskär 1941 26. heinäkuuta 1941. Hangon rintaman joukot olivat suurimmalta osin suomenruotsalaisia. Alueella oli myös 900-miehinen ruotsalainen vapaaehtoispatallio.

Suomalaiset perustivat talvisodan jälkeen Hangon Ryhmän vartioimaan rintamaa, joka syntyi Neuvostoliiton Hangon alueelle rakentaman sotilastukikohdan muodostaman selustahyökkäysuhan vuoksi. Hankoniemen alueen linnoitustyöt alkoivat välittömästi suojaamaan uutta rajaa erillisenä Salpalinjan osana.

Vihollisen tärkein hyökkäyssuunta oli Hankoniemen yli neljän kilometrin levyisen kaulaosan kaut-

ta, mistä oli hyvät liikenneyhteydet maamme elintärkeisiin kohteisiin. Niemimaalle rakennettiin pääasema. Tälle ns. Harparkskog-linjalle tehtiin kanta- eli kestolinnoitteiksi betonibunkkereita ja tarpeeksi suuriin kallioihin kallioibunkkereita. Niiden eteen rakennettiin noin viiden kilometrin mittainen, 3-4 rivinen yli perimetrinen kivinen panssariestelinja. Koska vihollisen hyökkäyksen painopiste tuli olemaan itärajalla, Hangon motti olisi pidettävä kurissa niin pienin miesvoimin kuin mahdollista, joten linnoituslaitteet piti rakentaa erityisen lujiksi ja vastustuskykyisiksi.

Pääaseman molemmille puolille saaristoalueille rakennustyöt pääsivät täydessä laajuudessaan alkuun vasta keuhällä 1941, jonka vuoksi sodan alkamisen vuoksi kantalinnoitteita ei ehditty saada valmiiksi. Niitä valmistui vain muutama avoin betoninen tykkiasema.

Valmiiksi saatiin kuitenkin runsaasti kenttälinoitteita, jotka olivat

välttämätön osa puolustusjärjestelmää. Kenttälinoitteita olivat muun muassa puu- ja maarakenteiset konekivääri- ja panssarintorjuntatykkikorsut, miehistökorsut, tähytys- ja tulenjohtopaikat sekä avoimet konekivääri- ja pst-tykkipesäkkeet.

Puna-armeijalla vahvat linnoitteet

Kun vuokra-alue oli joutunut Neuvostoliiton haltuun, sinne tuotiin sotilaita siten, että määrä ylitti 20 000 miestä jo kesällä 1940. Neuvostojoukot ryhtyivät heti linnoittamaan tukikohtaansa ja työt jatkuivat syksyyn 1941 asti.

Hankoniemellä oli neljä perättäistä puolustusasemaa. Lisäksi rakennettiin Hankoniemen eteläosaan uusi rautatie 305 mm:n rautatietykkejä varten. Lähes kaikki venäläisten varustukset olivat vankkoja kenttälinoitteita.

Kesällä 1941 Hangon tukikohdassa oli noin 27 000 neuvostosotilasta,

jotka olivat monipuolisesti varustettuja ja hyvin koulutettuja. Lisäksi Hangossa oli noin 3000 siviiliä.

Laivastotukikohdan varustuksista mainittakoon muun muassa 50 panssarivaunua ja noin 170 tykkiä, joista kolme oli 305 mm:n ja neljä 180 mm:n rautatietykkiä. Lentorykmentistä pääosa siirrettiin sodan alettua Tallinaan, mutta Hankoon jäi parisenkymmentä konetta.

Merivartiojoukoilla oli toistakymmentä 26 metristä aseistettua moottorivenettä.

Venäläiset olivat linnoittaneet Hankoniemelle lujasti, ja mahdollisen sodan syttyessä he olivat myös kaikista päätellen suunnitelleet jatko-operaatioita syvälle Suomeen.

Sodan syttyessä 25. kesäkuuta 1941 Hangon Ryhmän päävoimien eli 17. Divisioonan ja muiden tehtävään määrättyjen joukkojen piti alkuperäisen suunnitelman mukaan ottaa vuokra-alue omaan haltuun saksalaisen divisioonan tukemana. Ryhmän kokonaisvahvuus oli noin 22 000 miestä. Venäläiset eivät yrittäneet vastoin odotuksia laajempaa yleishyökkäystä ja vastaavasti suomalainen sodanjohto katsoi, että hyökkäykset vahvasti linnoitettuun Hankoon toisi suuria tappioita. Hankoniemen tilanteen arvioitiin laukeavan vähitellen itärintaman ja Baltian sotatoimien edistyessä.

Päävastarinta-asemassa ryhdyttiin puolustukseen, ja 17. Divisioonaa irrotettiin pääosiltaan jo heinäkuun puolen välin jälkeen Itä-Karjalaan. Hangon Ryhmään jäi divisioonasta JR 55 ja vahvennuksiksi saatiin rannikkopataljoona ja tykistöpatteireita sekä rajakomppanioita. Tämän jälkeen Hangon rintaman joukot käsittivät noin 14 000 miestä. Ne koostuivat suurimmalta osin suomenruotsalaisista sotilaita. Lisäksi elokuussa saatiin ruotsalaisista vapaaehtoisista muodostettua oma pataljoona, Hangöbataljonen, joka oli suurimmillaan 912 miestä.

Saaristossa käytiin useita taisteluita

Taisteluista kehittyi ennen pitkää lyhyitä mutta ankaria saaristotaisteluita,

joissa molemmille osapuolille syntyi huomattavia tappioita. Suomalaisen tavoitteena oli pitää oma alue hallussaan voidakseen tähyttää neuvostojoukkojen toimintaa. Venäläiset pyrkivät puolestaan valtaamaan juuri ne saaret, joista oli mahdollista tarkkailla heidän päätukikohtiaan Hankoniemellä.

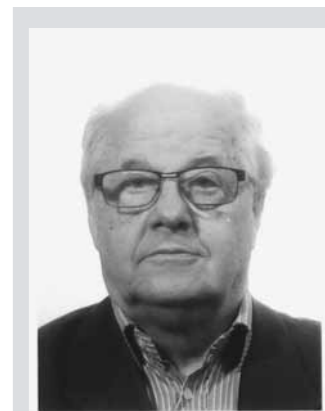
Venäläiset vartiovenelaivueet tekivät lukuisia etukäteen suunniteltuja maihinnousuoperaatioita, ja he valtasivat useita saaria heinä-elokuussa 1941. Merkittävimmät taistelut liittyivät Hangon pohjoispuolella Bromarvin lohkolla olleeseen Horsön saariryhmään sekä Hankoniemen itäpuolella Snappertunan lohkolla sijainneeseen Hästö saariryhmään. Lisäksi venäläiset valtasivat heinäkuun puolivälissä Morgonlandetin saaren, jossa oli 7-miehininen suomalainen vartio-osasto. Kymmenen päivää myöhemmin he hyökkäsivät 11 km kauemmaksi Bengtskärin majakkasaareen.

Sekä Horsön että Hästö saariryhmissä venäläiset valtasivat menestyksellisesti useita saaria, ja tappiot sekä heidän että suomalaisten puolella olivat merkittäviä. Saaristotaisteluissa häviävä osapuoli joutuu pakenemaan saarista, jolloin he joutuvat tulelle alttiiksi. Anatoli Treskinin maalauksessa esitetään hyvin propagandistisesti Morgonlandetin valtaus. Kesän saaristotaisteluista venäläiset saivat useita suomalaisia sotavankeja, joista he tekivät useita propagandalentolehtisiä.

Venäläiset hyökkäsivät Hiittisten lohkolle 23 km:n päässä sijaitsevalle runsaan parin hehtaarin kokoiselle Bengtskärin majakkasaarelle, jossa käytiin verinen taistelu.

Majakan huipulta suomalaiset pystyivät seuraamaan Hangon meriliikennettä ja välittämään jatkuvaa tilannekuvaa rannikkopattereiden tulen johtamiseksi. Mahdolliseen hyökkäykseen osattiin nyt varautua ja Bengtskäriin lähetettiin lisää sotilaita, ja saarella oli kaikkiaan 38 miestä. Lähimmät omat joukot olivat luoteessa Örossa noin 13 kilometrin päässä.

Kolme venäläistä aseistettua 26-metristä MO-tyyppistä me-

Oheinen kirjoitus perustuu Antero Uiton esitelmään. Hän on ollut toimittajana Maanpuolustuskorkeakoulun Sotahistorian laitoksen kustantamassa kirjassa *”Hanko toisessa maailmansodassa”*. Kirjaa Saatavilla hintaan 35 € osoitteesta lisbet.bjorklund@mil.fi.

Bengtskärin majakkasaari ilmakuvasa kertoo hyvin, miten loistavan tähytyspaikan majakan torni tarjosi ja toisaalta sen, millainen maihinnousukohde tämä hehtaarin luoto on.

PK-238 sai taistelussa tykkivene Turunmaan ampuman täysosuman. Miehistö pelastautui hyppäämällä mereen, mistä suomalainen VMV-13 heidät poimi.

rivartiovenettä lähti miehistöineen Hangosta 26.7. vastaisena yönä tarkoituksenaan räjäyttää majakka. Merivartiovenet saapuivat lähes huomaamatta Bengtskärin edustalle noin kello yksi. Yksi veneistä ehti laskea maihin koko 30 miehen joukkueen. Hälytyksen jälkeen Bengtskäristä välitettiin Örön linnakkeelle tiedot tapahtumista ja kerrottiin vihollisen edenneen jo majakan edustalle. MO-venet antoivat maihinnousulle tulitukea tykeillään. Yhdessä niistä oli majakan räjäytysjoukkue, joka ei onnistunut pääsemään saareen.

Bengtskärin taistelussa kärsittiin suuret tappiot

Suomalaisten rannikkotyöstö alkoi toimia saatuaan hälytyksen. Kello 01.20 Granholmin linnakkeen kaksi 120 mm:n patteria avasi sulkutulen majakan molemmille puolille. Hieman myöhemmin Örön 152 mm:n patteri avasi tulen. Hiittisten lohkon esikunta pyysi lisäksi tukea laivastolta ja ilmavoimilta. Tykkiveneet Uusimaa ja Hämeenmaa sekä vartiomoottorivene VMV-13 lähtivät kohti Bengtskäriä, ja niiden tuli ajoi vihollisalukset loitolle. Tykkiveneiden saapuminen sai kuitenkin ai-

kaan vihollistykistön osallistumisen taisteluun. Kaiken lisäksi Hangosta saapuneet vihollisen hävittäjäkoneet hyökkäsivät tykkiveneitä vastaan. Aamun valjetessa taistelupaikalle riensi kummankin osapuolen lentokoneita. Myös suomalaiset panssari-laivat Ilmarinen ja Väinämöinen oli hälytetty, mutta ne jäivät Örön korkeudelle 18 venäläisen pommikoneen hyökättyä niiden kimppuun.

Tykkiveneistä saatiin Bengtskäriin 12 miehen maihinnousuryhmä majakan yläkerroksissa olevien puolustajien tukemiseksi. Taistelun aikana Uusimaa sai täysosuman vi-

hollisalukseen PK-238, jonka miehistö hyppäsi veteen. Suomalaisten vartiomoottorivene VMV-13 noutamassa mereen joutuneet. Aamulla saatiin avuksi vielä 83 miehen iskukomppania, joka taistellen sai majakkarakennuksen suomalaisten haltuun ja vähitellen päivän mittaan koko saaren.

Vielä seuraavana päivänä 27.7. vihollisen lentokoneet pääsivät suhteellisen vapaasti pommittamaan majakkaa, koska saarella ei vielä ollut ilmatorjuntatykkejä. Seurauksena suuri osa kerrosten välipohjista ja tornin portaikko romahti, jolloin

ГЕРОЙ БАЛТИЕЦ-ГРИГОРИЙ ДАВИДЕННО

Neuvostoliittolaisen taitelijan näkemys maihin nousevista matruuseista edustaa tyyliään sosialistista realismia.

JÄÄKÄRIPIENOISPATSAS
Metalliseosta, musta
Korkeus 27 cm
Paino 3,2 kg
Hinta 300 €

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:N PERINNEYHDISTYKSEN JÄSENPAVELUN MYYNTITUOTTEET

TILAUKSET JÄÄKÄRIKANSLIASTA:

Pohjoisranta 20 A 3
00170 HELSINKI
p. 09 135 1009/ 050 377 8845 (myös tekstiviestit)
s-posti: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Toimitamme tuotteet kerran viikossa.
Hintoihin lisätään postituskulut.

Tässä esitellyt myyntituotteet löytyvät myös
Perinneyhdistyksen kotisivuilta www.jp27.fi

JÄÄKÄRIPIENOISMERKKI
Myydään vain erillisellä hakemuksella
Saatavana mallit: neula ja riipus
Koko 2 x 2 cm
Hinta 80 €

**PERINNEYHDISTYKSEN
JÄSENMERKKI (PINSSI)**
Koko 1,5 cm x 1,3 cm
Myydään vain jäsenille
Hinta 12 €

JÄÄKÄRIHAUTAMERKKI
Myydään vain erillisellä hakemuksella
Koko 7,5 x 7,5 cm
Hinta 80 €

HOPEINEN JP 27 -RIIPUS
Käsinvalmistetut (Anna Heino Design)
925-hopea, ketju 45 cm
Riipuksen kokou 1,7 x 3,5 cm
Hinta 150 €

HOPEISET JP 27 -KALVOSINNAPIIT
Käsinvalmistetut (Anna Heino Design)
925-hopea
Koko 1,7 x 1,7 cm
Hinta 150 €

JÄÄKÄRIEN ELÄMÄNTYÖ – ITSENÄISYYDEN PUOLESTA
Koko A4, 48 sivua
Hinta 10 €

JÄGARNAS LIVSVERK – FÖR SJÄLVSTÄNDIGHETEN
Storlek A4, 48 sidor
Pris 10 €

DAS LEBENSWERK DER JÄGER – FÜR DIE SELBSTÄNDIGKEIT
A4-Format, 48 zeiten
Preis 10 €

THE LEGACY OF THE FINNISH JAEGER – THE FIGHT FOR THE INDEPENDENCE
Size A4, 48 pages
Price 10 €

JÄÄKÄRIEN TIE
Jääkäriiliikemme synty vaiheet henkinen perintö
20 sivua
Hinta 3 €

JÄGARENS VÄG
Jägarrörelsens tillkomst skeden andliga arv
20 sidor
Pris 3 €

UR JÄGARNAS LEVNAD OCH GÄRNING
Björn Forslund
112 sidor
Pris 5 €

FALLNA FÖR FRIHETEN -MEDALJ
Koko 5 x 5 cm
Paino 48 gr
Hinta 8,50 €

JÄÄKÄRIEN MORSIAN - CD
Sam Sihvo
Sikermä on Ylen radiotuotantoa v. 1979
Helsingin poliisilaulajat ja studio-orkesteri
Kokonaiskesto 22 min
Hinta 10 €

JÄÄKÄRIEN TESTAMENTTI SUOMEN NUORISOLLE
Koko A 4, kaksipuolinen (suomi, ruotsi) + kuori
Hinta 6 €

SUOMEN JÄÄKÄRIEN ELÄMÄKERRASTO I TÄYDENNYSSOSA VUODELTA 1957
Julkaisija: Jääkäriliitto ry
Koko 18,5 x 25,5 cm
Hinta 5 €

VIRTUAALIJÄÄKÄRIT CD-ROM
Virtuaaliijääkärit on tietoseikkailun muodossa oleva historia-teos. Se kertoo tarinan nuorista miehistä, jotka vaikeuksien uhmaten lähtivät kotiseudultaan hankkimaan sotilaskoulutusta Saksaan. Jääkärien matkassa saat kuvien, tekstien, äänien ja videon välityksellä kokonaiskuvan siitä, keitä jääkärit olivat, miten jääkäriiliike syntyi ja kuinka se vaikutti Suomen historiaan. Ja mikä tärkeintä, Virtuaaliijääkärien tarina ei ole fiktiota, vaan olennainen osa itsenäisyytemme historiaa!

Laitteistovaatimukset:
MPC 486 66 Mhz (suositus Pentium)
4 MB RAM (suositus 8 MB)
Tuplanopeus CD-ROM asema
16-bit äänikortti
VGA näyttö, normaalit fontit
MS-DOS 5.0 tai myöhempi
Microsoft Windows 3.1 tai myöhempi
Hinta 15 €

PUUKKO JÄÄKÄRIMERKILLÄ
(Iisakki Järvenpään Oy)
Pituus 27 cm (terä 13 cm)
Hinta 50 €

KYNTTILÄ JÄÄKÄRIMERKILLÄ
Pyöreä, käsinvalmistettu
korkeus 11 cm
leveys 7 cm
Hinta 8 €

JÄGARSTIFTELSEN

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:N
PERINNEYHDISTYS

27:IN
27:IN
27:IN

**ONNITTELUKORTTI
JÄÄKÄRIMERKILLÄ
+ kuori**
2-osainen, koko 13 x 9 cm
Hinta 1 €

**JÄÄKÄRILIPPU-
KORTTI**
2-osainen + kuori
Hinta 1,50 €

ADRESSI

(kannet suomi ja ruotsi)

Eri sisälehdillä ilman tekstiä 10 €
Kansliasta tekstattuna 12 €
Nauhojen värit:
kulta, vihreä ja musta

JÄÄKÄRILIPPU- POSTIMERKKI -ARKKI

Arkissa on 10 kpl
1. luokan ikimerkkejä
Hinta 20 €

KIRJEENSULKIJA- MERKKI -ARKKI

Sisältää 50 kpl merkkejä
Hinta 2,50 €

POSTIKORTIT:

1. Jääkärilippukortti
Hinta 1 €
2. Suomen Jääkärit
Hinta 1 €
3. Rovaniemi
Jääkäriliikkeen muistomerkki: Kansa mi katkoi kahleitaan
(Prof. Ensio Seppänen, 1981)
Hinta 0,20 €
4. Skangal-Mangal -tiellä -35 + kuori
Hinta 0,50 €
5. Lockstedter Lager, Wasserturm
Hinta 0,20 €
6. Vaasa
Jääkäripatsas (Prof. Lauri Leppänen 1958)
Hinta 0,20 €
7. Turku, Vartiovuori
Jääkärimarssin runoilijan, jääkärieversti Heikki Nurmion muistopatsas
(Kalervo Kallio 1962)
Hinta 0,20 €
8. Pakettikortti Jääkärimerkillä
Koko 10,5 x 7cm
Hinta 0,50 €

8.

Suomalaisten "maihinnousualus" saaristotaisteluissa malli fiskari.

11 miestä kuoli ja 18 loukkaantui. Bengtskärin taistelussa suomalaisten kokonaistappiot olivat 32 kaatunutta ja 45 haavoittunutta. Venäläisten tappiot olivat jonkin verran suuremmat.

Sodan yleistilanne Virossa ja sen vaikutukset

Saksalaiset joukot etenivät kesällä 1941 Baltiassa ja elokuun lopussa ne saapuivat Tallinnaan ja valtasivat sen 28. elokuuta. Venäläiset joutuivat vettäytymään sieltä, ja tilanne vaikutti myös Hankoniemen asemaan, koska neuvostotukikohta oli vaarassa joutua selustaan. Tallinnan evakuoinnin jälkeen suomalaisten tähytys havaitsi myös Hangossa tavallista runsaammin kuljetuksia ja liikennettä.

Hangon Ryhmä alkoi pohtia, olivatko venäläiset siirtämässä joukkojaan myös sieltä pois, koska sodan painopiste oli siirtymässä Leningradin suuntaan.

19. lokakuuta alettiin Hiidenmaalta kiireesti evakuoida neuvostojoukkoja Hankoon. Venäläisten mukaan Hangon tukikohdalla oli strategista merkitystä vain niin kauan kuin Virossa Hiidenmaa ja Osmussaari pysyivät heidän hallussaan, sillä niiden menettämisen myötä myös Hankoniemi kävi hyödyttömäksi ja jäi mottiin. Hiidenmaa joutui saksalaisten haltuun 22. lokakuuta.

Neuvostojoukkojen livahtivat Hangosta

Neuvostoliitto päätti lokakuun lopulla evakuoida siellä olevat sota-

joukot – yli 27 000 miestä – sekä tärkeimmän kaluston Leningradiin. Öiseen aikaan tapahtunut operaatio ajoittui lokakuun lopusta joulukuun alkuun. Evakuointi pystyttiin salaamaan yllättävän tehokkaasti erilaisilla tempuilla suomalaisilta. Lähtiessään venäläiset jättivät Hankoon painotuotteissa rajuja paluu-uhkauksia.

Evakuointi tapahtui vaikeissa oloissa Suomenlahdella olleiden miinakenttien vuoksi. Punalaivasto menetti useita aluksia ja ihmisiä. Viimeisen evakuointisaattue 2.12. käsitti vielä noin 12 000 miestä. Saattueen suurimmalle laivalle Josif Stalin matka oli kohtalokas. Siihen oli pakkautunut lähes 5600 ihmistä ja laiva ajoi miinoinhin vahingoittuen erittäin pahasti, ja seuranneissa räjähdyksissä kuoli satoja. Venäläiset saattuealukset onnistuivat pelastamaan aivasta yli 1700 henkeä.

Aamun 3.12. koittaessa laiva ajautui keula- ja peräosa revennee-

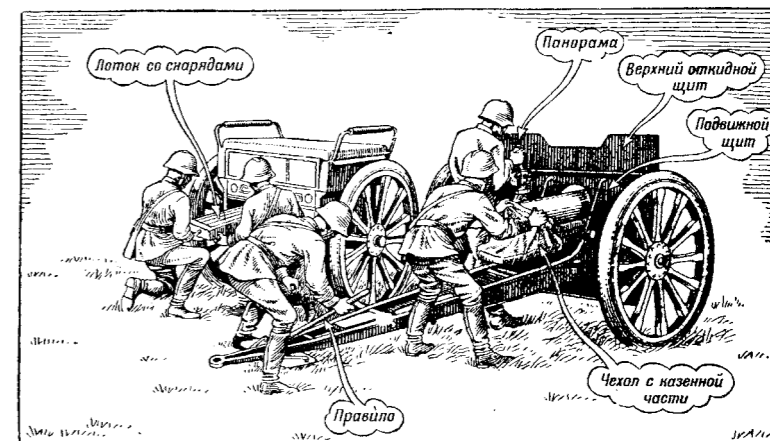
nä Viron rannikolle ja juuttui kiinni hiekkasärkälle Naissaaren ja Paldiskin puolivälissä. Laivassa oli vielä elossa noin 1800 henkilöä. Saksalaiset veivät heidät sotavankeina Tallinnaan. Suurin osa heistä vietiin Saksaan sotavankileireille. Suomeen päätyi 785 miestä, jotka tuotiin takaisin Hankoon sotavankeina raivaus- ja puhdistamistöihin.

Hanko takaisin ilman taistelua

Suomalaiset etenivät Hangon kaupunkiin 4. joulukuuta 1941. Itsenäisyyspäivän juhlallisuuksien jälkeen perustettiin raivausosasto. Sen ensisijaisina tehtävinä olivat Hangon maantien ja rautatien saaminen liikennöitävään kuntoon sekä kaupunkialueen ja sataman raivaaminen. Alueelle kylvetyt miinat aiheuttivat paljon harmia ja purkutöitä.

Ylipäällikkö, marsalkka Mannerheim saapui joulukuun puolivälissä antamaan kiitoksen Hangon Ryhmän joukoille hyvien suoritetusta työstä ja hyvästelemään kotimaahansa palaavan ruotsalaisen vapaaehtoispataljoonan.

Talvella 1942 saatiin liikenneyhteydet kuntoon, sähkövalo Hankoon sekä vesijohtoverkko toimimaan. Siiviliväestö sai takaisinmuuttolupia sitä mukaa kun alueet oli raivattu. Kesällä 1942 paluulupia oli myönnetty lähes 1000 henkilölle ja vuoden loppupuolella alkoi voimakkaampi muuttoliike.

Neuvostoliittolainen tykkiryhmä töissänsä. Hangon alueelta löytynyt opetustaulu.

Kansa taisteli, musiikki kertoo

Musiikki suomalaisessa sotaelokuvassa

Talvi- ja jatkosotaa kuvaavat elokuvat ovat tärkeässä asemassa suomalaisessa kulttuurissa. Ne vaikuttavat yleisiin käsityksiin käydyistä sodista ja Suomen historiasta sekä ylipäätään suomalaisuudesta ja sitä kautta myös yhteiskuntamme nykypäivästä. Kuten kaikki maailman sotaelokuvat, ne käsittelevät myös perimmäisiä kysymyksiä ihmisyydestä.

Näissä elokuvien aatteellisissa viesteissä musiikilla on olennainen merkitys. Elokuvasiisiksi vaikuttaa kuulijaan kokonaisvaltaisesti tunteisiin vedoten, usein esitelmällisesti eli huomaamatta ja sitäkin tehokkaammin. Sotaelokuvassa juuri musiikki kertoo, miten kuvattuun sotaan ja esitettyihin tapahtumiin, taisteluihin ja kuolemiin katsojan

Kirjoittaja **Susanna Välimäki** on filosofian tohtori, joka toimii musiikkiteorian lehtorina Turun yliopistossa. Hän on kirjoittanut muun muassa kirjan *Miten sota soi? Sotaelokuva, musiikki ja ääni*.

Taneli Mäkelä esitti Martti Hakalaa elokuvassa *Talvisota*.

Laineen *Tuntemattomassa* hyökkäysvaihetta kuvittavat runsas dokumenttikuvasto ja isänmaallisten laulujen sinfoninen virta.

ehdotetaan suhtautuvan.

Kaikkia talvi- ja jatkosotaan liittyviä taisteluelokuvia – *Tuntemattomat sotilaat* (1955 ja 1985), *Sissit* (1963), *Talvisota* (1989), *Rukajärven tie* (1999), *Etulinjan edessä* (2004) ja *Tali-Ihantala 1944* (2007) – luonnehtii omanlaisensa musiikki: erityinen näkökulma sotaan.

Tuntematon sotilas (1955): isänmaallista sinfoniaa

Väinö Linnan (1920–1992) *Tuntematon sotilas* -romaanin ensimmäisen filmatisoinnin ohjasi Edvin Laine (1906–1989). Se rakentaa suomalaisen identiteetin ja kansan sankarillisen taistelun merkityksen pitkälti juuri musiikillaan. Ahti Sonnisen (1914–1984) säveltämä sinfoninen musiikki kiihottaa jatkuvana virtana maakuntalaulujen ja sotilasmarssin lainauksia. Musiikki muodostaa soivan kuvan eri puolilta Suomea koitoisin olevista miehistä yhdellä yhteisellä asialla. Ääni on kansakunnan. Katsojan tajunta ennallistaa laulujen sanoja, joissa isänmaallinen metsä-

kuvasto on keskeistä, samalla kun nähdään muun muassa dokumentaarista kuvaa joukkojen (”korpisoturien”) siirtymisestä metsien halki eri vuodenaikoina.

Mutta paikoin kuullaan myös toisenlaista, sodan eksistentiaalista ulottuvuutta kuvaavaa, riitsointuista ja kamarimusiikillista ekspressiivistä musiikkia. Sitä kuullaan yksittäisten sotilaiden kärsimysten ja kuolemien yhteydessä. Sen ääni on yksilön.

Elokuva alkaa ja loppuu Jean Sibeliuksen *Finlandialla* (1899), isänmaalliselle perisymbolilla. Tarina syntyy *Finlandian* uhkaavien vasikointujen ja patarumpujen sisältä ja päättyy sen hymniosan vapausymboliikkaan. *Finlandian* ahdistuksesta vapauten -kaava selittää uhrausten välttämättömyyden ja eheyttää traumaa.

Sissit (1963): uuden aallon piinaavaa jazzia

Mikko Niskasen (1929–1990) ohjaama *Sissit* oli jotakin ihan muuta.

Laineen *Tuntemattoman* lopussa havupuiden välistä pilkistävä aurinko ja Sibeliuksen *Finlandian* hymniosa luovat eheyttävän kuvan Suomen uudesta päivän koitosta.

Mollbergin *Tuntemattomassa* ei ole taustamusiikkia. Ainoa elokuvassa kuultava musiikki on sotilaiden oma laulu, gramofonilta ja radiosta tuleva musiikki sekä Petroskoin paraatin soittokeuhkumusiikki. Kuvassa Vanhalana Tero Niva.

myös yksi suomalaisen elokuvahistorian hienoimpia keskeytyksettömiä kamera-ajaja. Ohjaajaa itseään ei elokuvassa nähdä mutta Laineen *Tuntemattomassa* hän näyttää Mielosta.

Tuntematon sotilas (1985) sota ilman musiikkia

Linnan romaanin toisen filmatisoinnin ohjasi Rauni Mollberg (1929–2007). Linna oli itse mukana käsikirjoittamassa (toisin kuin Laineen versiossa). Yksi huomattavimpia elokuvien eroja on musiikissa: Mollbergin elokuvassa ei ole perinteistä elokuvamusiikkia ollenkaan. Ratkaisu liittyy elokuvan äärirealistiseen estetiikkaan: ei ollut sodasakaan taustamusiikkia. Yli kolme tuntia kestävä elokuva ei tarjoa katsojalle tunteellista helpotusta, lohtua tai yleisiä tunnelmia, joita musiikilla olisi niin helppo rakentaa. Sen sijaan se herkistää katsojan sodan äänimaisemalle: taistelun ja ympäristön, ihmisen ja luonnon äänille.

Talvisota (1989): kansankoraalia ja äänimaisemaa

Pekka Parikan (1939–1997) ohjaama, Antti Tuurin (s. 1944) romaaniin (1984) perustuva *Talvisota*-elokuva keskittyy pohjanmaalaisiin jalkaväen miehiin. Juha Tikan (s. 1955) elokuvaan säveltämä musiikki ammentaa suomalaisista, etenkin pohjanmaalaisista kansanomaisista ja virsimäisistä soinneista sekä modernin musiikin psykologisista, äänitehostemaisista keinoista.

Elokuvan suuri ”sotateema” koostuu raskasmielisestä, ylöspäin ontuvasta pahaenteisten sävelten sarjasta. Sävelet ovat epäsäännöllisen, ennakkoimattoman pituisia – niin kuin sotaan lähtevien miesten elämät. Sodan jyllinää muistuttavat bassoiskut lyövät kuten sota lyö yksilöä: kovaa ja armotta. Musiikki kertoo, että *Talvisota*-elokuvassa on kyse sekä yhteisöllisestä (kansallisesta) että yksilöllisestä murhenäytelmästä.

Taistelukohtauksissa kuullaan kauhua ja kuolemaa kuvaavaa, äänimaailmanomaista musiikkia. Radiosta kuultavilla iskelmillä ja korulauluilla taas luodaan ajankuvaa.

Rukajärven tie (1999) italialaista oopperaa

1990-luvun katsotuin suomalainen elokuva, Olli Saarelan (s. 1965) ohjaama *Rukajärven tie*, kuvaa tiedustelutehtävää suorittavaa polkupyöräjoukkuetta jatkosodan ensimmäisinä päivinä. Tuomas Kantelisen (s. 1969) elokuvaan säveltämä musiikki on siitä poikkeuksellista, ettei se ammentaa suomalais-kansallisesta eikä sotilaallisesta kuvastosta vaan italialaisesta oopperasta ja tshaikovskiaanisen murhemielisestä sinfoniamusiikista. Keskiössä on menetettyyn rakkauteen liittyvä mielenmaisema (päänäkökulma kuuluu morsiamensa kuolleen lottatehtävissä). Suomalaiselle sotaelokuvalla epätyypillisesti elokuvan keskeinen teema on rakkaus – niin romanttisessa, toverillisessa kuin lähimmäisen rakkauteen liittyvässä uskonnollisessa sekä filosofisessa mielessä. Musiikki korostaa ylittämätöntä ristiriitaa so-

...musiikki kertoo

dan ja siviilielämän, tappamisen ja rakkauden välillä.

Musiikki lainaa useaan kertaan Gaetano Donizettin (1797–1848) *Lemmenjuoma*-oopperasta (1832) peräisin olevaa aaria *Una furtiva lagrima* (Kätkeyty kyynel). Ensi kerran se kuullaan kun ensimmäinen mies joukkueesta on kuollut ja miehet viettävät muistojuhlaa räjähtäneen talon raunioissa, Leonardo da Vincin *Viimeistä ehtoollista* (1498) muistuttavassa asetelmassa. Kyse onkin eräänlaisesta miesten viimeisestä ehtoollisesta ennen varsinaisten taisteluiden, tappamisen, kuolemien ja kauhujen alkua.

Etulinjan edessä (2004) vähäeleistä valituslaulua

Åke Lindmanin (1928–2009) ohjaama *Etulinjan edessä (Framom främsta linjen)* on ainut ruotsinkielinen suomalainen sotaelokuva. Suomenruotsalaisista sotilaita sekä ruotsalaisista vapaaehtoisista koostuvaa jalkaväen rykmenttiä (JR 61:tä) jatkosodassa kuvaava elokuva pyrkii historiallis-dokumentaariseen kuvaukseen sekä kunnianosoitukseen veteraaneille. Taistelukohtaukset tapahtuvat pääasiassa ilman musiikkia, mutta taistelukohtausten jälkeen kuullaan Lasse Mårtensonin (s. 1934) elokuvaan säveltämää, sodan tuhoja kommentoivaa ja traagisuutta korostavaa kamariorkesterimusiikkia. Kansanmusiikillisista sävyistä ammentava musiikki on hidasta, elegistä ja karun kertovaa. Paikoin sitä vielä tehostaa haavoittuneiden – niin suomalaisten kuin neuvostoliittolaistenkin – huudot ja valitukset.

Tali-Ihantala 1944 (2007) muistamisen musiikkia

Åke Lindmanin ja Sakari Kirjavaisen ohjaama *Tali-Ihantala 1944* on dokumentaarisen oloiseksi dramatisoitu kuvaelma Tali-Ihantalan taistelusta. Timo Hietalan (s. 1960) elokuvaan säveltämä syvän surullinen mutta kauriin soljuva musiikki toimii kuvasta irrotettuna rinnakkaistodellisuutena,

Talvisota-ooppera Taipaleenjoki viimeistä kertaa Ilmajoella

http://ilmu.kuvat.fi/kuvat/Taipaleenjoki+2011/IMG_3373.JPG

Yrjö Jylhä (Juha Kotilainen) elää painajaisissaan sotakohtauksia Taipaleenjoki. Häntä hoitaa lääkintälöytä (Tiina-Maija Koskela).

Ilmajoen Musiikkijuhlilla eletään 2012 pian kolmatta kesää talvisota-aiheista oopperaa *Taipaleenjoki*. Seniori-ikäiset ja heidän jälkeläisensä saavat oopperasta kaiken mahdollisen irti. *Taipaleenjoki* on matka muistoihin – mutta myös hieno kulttuurielämys.

– Vaikuttava esitys, kommentoi veteraani Sulo Leivo Ilmajoen musiikkijuhlien voimainkoetusta.

– Aivan erityisesti haluan kiittää lapsikuoroa. Nautin sydämeistäni ja liikutuini, kiitti nuori katsoja.

Ilmajoella on 37 oopperavuoden aikana ollut lapsikuorolla merkittävä osa. *Taipaleenjokeen* lapset ja nuoret on saatu ihan luontevasti mukaan, ei yksin orpona isäänsä etsivänä Varpuyttönä.

joka soi tämän päivän näkökulmaa ja muistuttaa muistamisen tärkeydestä. Kari Kriikun sooloklarinetti ja tenori Topi Lehtipuun sanaton laulu henkivät elämän haurautta. Lopun *Oi kallis Suomenmaa* -lainaus kiteyttää elokuvan perusviestin isänmaallisen uhrauksen välttämättömyydestä ja torjuntavoiton merkityksestä sekä kunnianosoituksesta veteraaneille ja ylipäätään sodan ajan kokeneille suomalaisille. Paikoin orkesterimusiikkia maustaa suomalaisen modernin jazzin kuulas kosketus.

Sotalokuvat ovat vahvoja musii-

Oopperan säveltäneen Ilkka Kuusiston ja libretisti Panu Rajalan nimet vetävät hyvin yleisöä. Oopperan ohjaa Tuomas Parkkinen ja kapellimestarina on Mikk Murdvee.

Kirstin roolissa Mari Palo saa runsaasti kiitosta. Jylhänä laulaa Juha Kotilainen, Dolmatovskina Jyrki Antila ja lääkintälöytänä Tiina-Maija Koskela.

Yleisö on ottanut Ilmajoen Musiikkijuhlat omakseen myös monipuolisissa konserteissa. Myös 7. – 17.6.2012 odotetaan yleisöryntäystä.

Oopperan tapahtumia pääsee seuraamaan viimeistä kesää Kyrönjoen vehreällä rannalla katetusta, nousuvasta katsomosta. Liput kannattaa varata ajoissa: www.musiikkijuhlat.fi ja puh. 06-4242900.

killisia teoksia. Juuri elokuvan musiikki luo erityisen näkökulman kuvattuun sotaan korostaen sen tiettyjä tasoja, kokemuksia ja merkityksiä. Mutta samalla musiikilla on usein toinenkin yhtä tärkeä tehtävä sotaelokuvassa: se tarjoaa katsojalle soivan uoman elokuvan herättämille – usein kipeille ja vaikeille – tunteille ja antaa voimaa käsitellä niitä. Musiikki tavoittaa kokemuksia, joihin muuten voi olla vaikea saada yhteyttä.

Susanna Välimäki

Suojeluskuntien lakkauttamista seurannut omaisuuden luovutuksessa onnistuttiin asettamaan liittoutuneiden valvontakomissio tapahtuneen tosiasian eteen. Prosessi tapahtui ohjatusti ja omaisuus siirtyi suurelta osin Punaiselle ristille ja muille sopiville mm. kansanterveyttä ja ruumiinkulttuuria edistävälle järjestöille. Kaikkiaan lahjoituksia tehtiin yli 700.

Suojeluskuntien päällikkö Lauri Malmberg oli pohtinut valmiiksi toimintamalleja siltä varalta, että järjestö lopetetaan

Suojeluskuntien omaisuus lahjoitettiin ilman että valvontakomissio ehti reagoida

Suojeluskuntajärjestön lakkauttaminen ei tullut yllätyksenä. Carl Enckellin ja J. K. Paasikiven palatua tyhjin toimin tunnustelumatkalta Moskovasta 1.4.1944 Lauri Malmberg oli pohtinut vaihtoehtoja lakkauttamisen varalta. Häntä askarrutti järjestön omaisuuden kohtalo. ”Äärimmäisessä tapauksessa voisi ajatella siirtää omaisuus ja varat Suomen Punaiselle Ristille, johon vihollisen on vaikea päästä käsiksi”. Malmbergin huoli oli ymmärrettävä. Suojeluskuntajärjestö oli perustettu pysyväksi instituutioksi eikä sitä koskevissa asetuksissa ja laeissa ollut otettu huomioon lakkauttamisen mahdollisuutta. Siksi ei myöskään ollut säädöstä, mitä järjestön omaisuudelle tapahtuisi mahdollisen lakkauttamisen yhteydessä.

Välirauha solmittiin 19.9.1944. Suojeluskuntajärjestö siirtyi matalaan profiliin. Suojeluskuntajärjestö halusi välttää kaikkea julkista huomiota.

Suojeluskuntajärjestön ylimääräinen edustajakokous pidettiin 29.9. Se antoi suojeluskuntain kommentaja Lauri Malmbergille lahjoittaa, myydä tai muuten siirtää yliesikunnan omaisuutta uudelle omistajalle. Seuraavana päivänä suojeluskuntajärjestö ja Suomen Punai-

nen Risti tekivät sopimuksen, jossa suojeluskuntajärjestö sitoutui lahjoittamaan yliesikunnan omaisuuden Punaiselle Ristille kansanterveyden ja ruumiinkulttuurin edistämiseksi. Sopimus astuisi voimaan, mikäli järjestö lopettaisi toimintansa. Minä vuoksi juuri Punaiselle Ristille? Se ei välttämättä ollut Malmbergille mieluisin kohde, mutta se näytti turvallisimmalta kohteelta. Voittajavalttojen olisi vaikeampi vaatia lahjoituksia takaisin kansainvälisen järjestön Suomen yksiköltä kuin muilta puhtaasti kansallisilta tai paikallisilta tahoilta.

Suojeluskuntien yksityisomaisuus oli ongelmallista

Suojeluskuntajärjestöllä oli kahdenlaista omaisuutta: valtion budjettivaroilla hankittua ja oman varainhankinnan tuotolla hankittua yksityisomaisuutta. Sitä oli kolmella tasolla: yliesikunnalla oli omansa, samoin suojeluskuntapiireillä sekä sadoilla suojeluskunnilla. Oli selvää, että valtion varoilla hankittu omaisuus jäisi valtiolle. Ongelman muodosti yksityisomaisuus.

Ylimääräisessä edustajakokouksessa ei näy keskustellun suojeluskuntapiirien ja paikallisten

suojeluskuntien omaisuuden siirtämisestä toisiin käsiin. Tieto yliesikunnan omaisuuden mahdollisesta kohtalosta levisi osanottajien välityksellä kaikkiin suojeluskuntapiireihin, joille näin jäi aikaan pohdittavia omia ratkaisujaan. Ja ratkaisuja tehtiin. Ensimmäinen omaisuuden luovutus oli tapahtunut jo 24.9.1944, eli viisi päivää ennen Tuusulan kokousta. Silloin uuden talonsa vuoksi talousvaikeuksissa ollut Pohjaslahden suojeluskunta lahjoitti kiinteistönsä velkoja vastaan lainansa takaajille. Toimi ei johtunut lakkauttamisen pelosta, vaan paikallisesta arviosta, että lamassa olleen toiminnan jatkamisesta ei tulisi mitään. Kaksi seuraavaa luovutusta tehtiin syyskuun viimeisenä. Kaikkiaan 38 suojeluskuntaa oli luovuttanut omaisuutensa viimeistään 30.10. Vaikka se oli vain pieni murto-osa suojeluskuntien kokonaismäärästä, se oli osoitus siitä, että kentällä uskottiin suojeluskuntajärjestön joutuvan lakkautetuksi. Joukossa oli yksi suojeluskuntapiiriikin. Porin piiri teki jo 6.10.1944 päätöksen omaisuutensa lahjoittamisesta Suomen Punaisen Ristin Satakunnan piirille.

Kirjoitus perustuu Maanpuolustuskorkeakoulun dosentin, fil. tri **Kari Selénin** esitelämään. Selén on tutkinut perusteellisesti suojeluskuntia.

Näin komea oli Sonkalinna, Sonkajärven Suojeluskuntatalo (yllä).

Suojeluntien päällystökoulu Tuusulassa on nykyään Puolustusvoimien koulutuksen kehittämiskeskus (yllä oikealla).

Helsingin Töölöön rakennetussa entisessä suojeluskuntatalossa pitävät majaa mm. reserviläisjärjestöt (oikealla).

Suojeluskunnat lakkautettiin ennen kuin NL ehti sitä vaatia

Lakkauttaminen tuli polttavan ajan-kohtaiseksi 29.10 presidentti Mannerheimin päädyttyä lopputulokseen, että oli viisainta lakkauttaa itse suojeluskuntajärjestö ennen kuin Neuvostoliitto vaatisi sitä. Lauri Malmberg sai siitä tiedon kello 18 ja puoli tuntia myöhemmin piirien edustajat kutsuttiin ylimääräiseen neuvottelukokoukseen Helsinkiin seuraavaksi illaksi. Kokouksella ei ollut merkitystä, sillä aika oli jo loppunut kesken kun Neuvostoliiton vaatimus suojeluskuntien lakkauttamisesta saatettiin hallituksen ulkoasianvaliokunnan tietoon 30.10. klo 14. Järjestö oli lakkautettava viimeistään 7.11.1944.

Puolustusministeriössä nopeasti laadittu hallituksen esitys annettiin tiistaina lokakuun viimeisenä eduskunnalle, joka otti asia heti työn alle. Esityksessä todettiin suojeluskuntajärjestön lakkauttaminen, mistä määrättäisiin tarkemmin ”samoin kuin järjestön omaisuuden vastaisesta käyttämisestä”. Ensimmäinen käsittely, joka kesti kaksi minuuttia oli ohi klo 16.37. Toinen käsittely alkoi vajaan tunnin kuluttua, kun esitys oli ensin käynyt lausunnolla suuren valiokunnassa. Toinen käsittely meni keskusteluita vähintään yhtä nopeasti. Eduskunnan seuraava istuntopäivä oli vakiintuneen käytännön mukaan perjantaina marraskuun 3. päivänä. Lakkautuslaki hyväksyttiin silloin vain kahden puheenvuoron saattamana. Se pai-

sojeluskuntajärjestön, mainittiin kaksi perustetta. Tärkeämpi niistä oli sotilaallinen ja sinänsä järkevä. Kun Neuvostoliitto rajoitti puolustuslaitoksen vahvuuden vain 37 000:een mieheen, niin oli mahdotonta jättää jäljelle sotilaallista, hyvin varustettua järjestöä, jonka vahvuus olisi moninkertainen vakinaiseen väkeen nähden ja jonka jäsenet olivat sitoutuneet puolustamaan laillista yhteiskuntajärjestä. Se olisi vesittänyt rauhanajan armeijan enimmäiskoosta annetut määräykset. Kirjeessä mainittu perustelu suojeluskuntien lakkauttamisesta hitleriläistyypisenä sotilaallisena ja poliittisena järjestönä välirauhan-sopimuksen 21. artiklan mukaisesti on mielestäni retoriikkaa. Toki fasismi oli neuvostojohdolle erittäin

vakava asia. Koska liittoutuneiden valvontakomissio ei määritellyt, mitä se tarkoitti fascisilla, niin voittaja saattoi venyttää käsitettä tarkoitukseenmukaisesti. Ja suojeluskuntien leimaaminen fascistisiksi sopi hyvin Moskovan sisäpoliittisiin tavoitteisiin Suomessa.

Lakkauttamisen oli valmistauduttu

Suojeluskunnat olivat pystyneet hyvin seuraamaan tilanteen kehittymistä ja valmistautumaan mahdolliseen järjestön lakkauttamiseen. Aikaa oli riittävästi. Omaisuuden luovuttamiseen tarvittaisiin suojeluskunnan ylimääräinen kokous, joka valtuuttaisi paikallisesikunnan luovuttamaan omaisuuden toiselle, tai tekisi itse suoraan päätöksen luovuttamisesta. Kutsu ylimääräiseen kokoukseen piti julkaista paikallispäällikön päiväkäskyssä vähintään 14 vuorokautta ennen kokousta, mutta hallinto-ohjesääntö tarjosi nopeamman vaihtoehdon. Mikäli erityiset seikat vaativat, kutsun ja kokouksen väliä voidaan lyhentää piiripäällikön luvalla. Nyt riitti, että kokousilmoitus oli ollut kokouspäivänä nähtävillä esimerkiksi kunnan ilmoitustaululla. Samat kokoontumissäännöt koskivat myös suojeluskuntapiiriä. Se joutui pyytämään luvan nopeutettuun kokousaikatauluun suojeluskuntain komentajalta. Muodolliset luvat ylimääräisten kokousten järjestämiseen olivat valmiina tai hankittiin ratkaiseviin päiviin mennessä.

Osa suojeluskunnista teki ratkaisunsa jo ennen kuin varmuutta suojeluskuntien lakkauttamisesta saatiin. Lain voimaantulopäivään mennessä lahjoitusta määrä nousi 320:een. Seuranneiden kolmen päivän aikana määrä kasvoi 307:llä ja toiminnan päättämispäivänä vielä neljällä. Marraskuun 7. päivän iltaan mennessä luovutusten määrä oli noussut 631:een. Matti Myöhäsiä, jotka tekivät lahjoituksensa kiistatta myöhässä, vasta kun suojeluskuntia ei enää ollut, oli vain yhdeksän. Lakkautettavia suojeluskunta piirejä oli 38 ja niihin kuuluvia suojeluskuntia 714.

Kun lukuun lisätään vielä yliesikunta, päästään 753 suojeluskuntayhteisöön, joilla oli oikeus hankkia ja omistaa varallisuutta. Näistä lähes 85 % siirsi omistuksensa, tai ainakin sen valtaosan toisiin käsiin viimeistään toiminnan loppuessa.

Lahjoitusten tekemättä jättämiselle oli sillekin syynsä. Alueluovutukset ja Lapin sota olivat tehneet monista suojeluskunnista varattomia. Sellaisia suojeluskuntia löytyi toki muualtakin. Vain noin 5 % suojeluskuntaomaisuuden arvosta jäi lahjoittamatta, joukossa myös kiinteistöjä. Teknisenä suorituksena tämä suojeluskuntajärjestön viimeinen operaatio onnistui erinomaisesti. Toinen asia on, että kiireessä tapahtui melkoinen määrä haksahduksia, joita jouduttiin myöhemmin korjaamaan.

Lopettamiset oli ohjeistettu

Käytännössä suojeluskunnilla oli kolme vaihtoehtoa. Ensinnäkin, mikäli se ei tehnyt mitään, omaisuus siirtyi valtiolle. Toinen vaihtoehto oli omaisuuden lahjoittaminen hyväksyttävään tarkoitukseen. Kolmas tapa oli omaisuuden myyminen ja saatujen rahojen lahjoittaminen. Mikäli rahoja ei lahjoitettu, ne siirtyivät valtiolle.

Prosessi oli ohjeistettu. Se tapahtui pääasiallisesti suullisesti. Järjestö huolehti, että neuvoja lahjoitusten muodollisesti oikeasta tekemisestä oli saatavilla. Vastaanottajan valinta oli jo vaikeampi asia. Perustamisasetuksessa suojeluskunnille oli annettu neljä tehtävää: antaa sotilaallista koulutusta, toimia varsinaisen armeijan tukena, antaa pyydettyä virka-apua sekä edistää voimistelua, urheilua ja kansalaiskunnan kasvamista. Kolme ensimmäistä tehtävää muuttui kielletyiksi suojeluskuntien lakkauttamisen myötä. Viimeinen tehtäväryhmä oli edelleen yhteiskunnallisesti hyväksyttävä. Oli keksittävä myös muita kohteita, jotka sopisivat suojeluskuntien aatemaailmaan.

Yliesikunnassa tai lähellä sitä kokoontui anonymi ”Valittu

neuvottelukuntakunta”, joka lähetti suojeluskuntapiirien komentajille henkilökohtaisen lahjoitusohjeen lakiesityksen valmistuttua. Sopivia lahjoituksen saajia olisivat Suomen Punaisen Ristin paikalliset elimet kansanterveyden ja ruumiinkulttuurin edistämiseksi, sopiviksi katsottavat maatalousjärjestöt, suojeluskuntien kannatusyhdistykset ja säätiöt tai perustettavat uudet yleishyödylliset säätiöt, jo toimivat tai perustettavat luotettavien henkilöiden omistamat yhtiöt, joiden omistus olisi jatkossakin pidettävä luotettavissa käsissä. Neuvottelukunta kehotti lahjoittajia muistamaan myös suojeluskunnissa pitempään palvelleita upseereita ja muuta henkilökuntaa.

Äänen lausumattomana tavoitteena oli liittoutuneiden valvontakomission asettaminen tapahtuneen tosiasian eteen. Emme tiedä kuinka laajalle neuvottelukunnan ohjeet levisivät. Tehdyt lahjoitukset kuitenkin noudattavat niitä aika pitkälle, niin hyvässä kuin pahasakin. Osa neuvoista ei kestänyt myöhemmpää tarkastelua, vaan niiden noudattaminen vei ongelmiin. Toisaalta ohjeistuksen jälkeen tehdyt lahjoitukset täyttivät paremmin muodolliset vaatimukset kuin pitkin lokakuuta tehdyt luovutukset.

Toiminnan lakkaaminen ja omaisuuden siirto-operaatio oli sujunut muutamassa päivässä, mutta asia ei ollut sillä selvä. Nopean lakkauttamisen seurauksena lukuisia asioita jäi hoitamatta. Moni tavarrantoimittaja sai jäädä odottamaan rahojaan. Puolustusministeriö asetti heti marraskuussa 1944 selvittelyelimen perkaamaan suojeluskuntien omaisuutta ja sen kohtaloita. Samalla selvittelyelin hoiti suojeluskunnilta jääneet toimet, kuten laskujen maksamisen ja saatavien perimisen. Selvittelytyö jatkui syksystä 1948 komiteassa, joka joutui puuttumaan vielä 174:ään omaisuudensiirtoon. Se sai mietintönsä valmiiksi tammiukuussa 1953, Valtioneuvosto pani pisteen selvittelytyölle keväällä 1953 ja vahvisti sen hetkisen tilanteen.

Fiat G.50-hävittäjiä hankittiin ilmavoimille 35 kappaletta. FA-22, jolla Manzocchi lensi kohtalokkaan lentonsa Joroisissa kesäkuussa 1941.

Talvisodan italialainen sankarivainaja

■ Talvisodan 70-vuotismuisteluiden yhteydessä tuli esille yllättävä väite, jonka mukaan Suomen ilmavoimissa vapaaehtoisena lentänyt italialaisen Diego Manzocchi ei kuollutkaan tukehtuen ympäri menneen koneen ohjaamoon tunkeutuneeseen loskaan, vaan suojeluskuntalaisen ampumana.

Dokumentoidun tiedon mukaan Manzocchi menehtyi, kun hänen lentämänsä Fiat G.50-hävittäjä (FA-22) meni ympäri ilmeisesti polttoaineen vähyyden takia tehdyssä pakkolaskussa. Manzocchi laskeutui Iitin kirkon lähistölle olevan Ikolan järven jäälle, mutta kone meni ympäri ja liukui selällään. Näin Fiatin avoimeen ohjaamoon pakkautui lumisohjoa, johon Manzocchi tukehtui. Koneessa ei havaittu osumia aiemmin käydyin ilmaistelu tuloksena. Näin tapahtuma kuvataan dokumentteihin ja haastatteluihin perustuvassa Jaakko Hyvösen kirjassa *Kohtalokkaat lennot 1939-1944*. (1982 Kirjateos, Helsinki).

Italialainen toimittaja Paolo Torretta väitti Iltalehdessä (5.3.2010), että suojeluskuntalaiset ampuivat Manzocchin luulleen häntä neuvostoliittolaisiksi. Näin sen vuoksi, että hän käytti tuntematonta kieltä eikä hänellä ollut suomalaista univormua. Torrettan jutun mukaan vasta jälkikäteen suojeluskuntalaiset huomasivat, että jälle laskeutuneessa koneessa oli Suomen hakaristit.

Torretta sanoo kuulleensa kertomuksen mieheltä, joka palveli mekaanikkona HLeLv 26:ssa. Mekaanikon veli oli ollut mukana pelastettaessa Manzocchia. Torretta sanoo, että hänellä on tiedossaan sekä mekaanikon että tämän veljen nimet, mutta ei halunnut niitä kertoa, kun kysyin asiaa häneltä.

Internetistä löytyy Tapio Huttu-

sen varsin luotettavalta tuntuva selostus tapahtumasta. Hänen mukaansa pelastustyöt käynnistyivät erittäin hitaasti. Kuusankoskella oli koulutuskomppania, jonka miehistä koottiin pelastusryhmä. Kymi-yhtiön talleilta saatiin lainaksi hevonen ja reki. Sen jälkeen haettiin vielä Kymin tehtaan korjaamon varastosta mekaaniset tunkit joita arveltiin tarvittavan koneen nostossa. Lopulta päästiin matkaan ja koneen luona oltiin Klo 17.20. Pelastusryhmä nosti tunkeilla koneen pyrstöä ja sen jälkeen lapiotiin lunta pois ohjaamon kohdalta. Tilaa tuli noin 70 senttiä josta yksi vapaaehtoinen ryömi sisään ohjaamoon ja katkoi lentäjän valjaat. Lentäjän valui jäälle ja nostettiin rekeen. Ruumis oli vielä lämmin mutta muuten eloton. Manzocchi kuljetettiin reellä Kymin ammattikouluun joka toimi tuolloin sotasairaalana. Siellä hänet kannettiin ala-aulaan jossa lääkäri totesi hänet kuolleeksi. Lääkärin mukaan luoti keuhkoihin ei yksin ollut syy menehtymiseen, vaan pään ruhjeet, verenvuoto ja roikkuminen pää alaspäin useita tunteja aiheuttivat yhdessä kuoleman.

Torrettan tarinassa on useita heikkouksia. Hän kertoi koneen ohjaamosta kuuluneesta vieraskielisestä puheesta, mutta Huttusen tarinan mukaan sellainen ei ole mahdollista. Samoin maininta univormun puutteesta ei ole todistusvoimainen. Paksuissa lentohaalareissa ei ollut mitään tunnuksia, joiden perusteella olisi voinut tunnistaa lentäjän kansallisuuden.

Torretta sanoo selälleen kääntyneestä Manzocchin koneesta otettua valokuvaa väärenökseksi, koska hänen mukaansa Manzocchi lensi koneella FA-21, eikä koneella FA-22, joka on hänen väärenökseksi väittämässä

kuvassa. Lentopäiväkirjoihin perustuvan Suomen Ilmavoimien historian 8 Fiat G 50 (Kalevi Keskinen, Kari Stenman, Klaus Niska) Manzocchi lensi koneella FA-22.

Pari yksityiskohtaa jää kuitenkin vaivaamaan. Edellä mainitussa kirjassa *"Kohtalokkaat lennot"* todetaan, ettei ympäri menneessä Fiatissa ollut osumia. Kun katselee kuvia Fiatista, näkyy ohjaamossa istuvasta lentäjästä vain pää ja aivan hiukan hartioita. Miten lentäjän rintaan on voinut osua luoti, jos koneessa ei ole yhtään luodinreikää. Kirjassa ei mainita Manzocchin haavoittumisesta ja pakkolaskun syyksi arvioitiin polttoaineen vähäisyys.

Jos Torrettan juttu pitäisi paikkansa, olisi Manzocchin kohtalosta onnistuttu syöttämään valheellinen tieto aikakirjoihin. Eli italialaispilotin tapanut onnettomuus ei olisi ollutkaan pakkolasku, vaan liipasinherkkä suojeluskuntalainen.

11.3.1940 ja sen jälkeisinä päivinä niin ilmavoimien kuin muissakin suomalaisissa esikunnissa oli sen verran tekemistä, ettei kaikkia raportteja ehditty suurennuslasilla tutkia. Mutta siitä huolimatta on aika vaikea uskoa Torrettan tarinaa. Manzocchin pelastustöissä on ollut mukana sen verran väkeä, että kyllä joku heistä olisi tuuden kertonut jo aiemmin kuin 70 vuotta Talvisodan jälkeen.

PS. Manzocchin lentämä Fiat G.50 teki 30 hankitusta koneesta pisimmän uran. Sille kertyi tiimaa 425 tuntia ja 15 minuuttia. Koneella saatiin 1 ½ il-mavoittoa.

Jukka Knuuti

Kirjoitus julkaistu *Suomen Sotilas*-lehdessä 3/2010

Uusi musiikkitalo avautui Helsinki-Uusimaan osastolle

■ Helsinki-Uusimaan osasto piti vuosikokouksensa 26. tammiukuuta Helsingin uudessa musiikkitalossa. Mielenkiintoinen kokouspaikka veti kokouksen tavanomaista enemmän osanottajia.

Juha Ahonen kertoi mielenkiintoisia asioita talosta ja sen syntyhistoriasta. Kun suomalaiset asiantuntijat pitivät paikkaa liian meluisana totesi talon akustiikan suunnitellut japanilainen Yasuhisa Toyota, ettei ole koskaan suunnitellut akustiikkaa näin hiljaisella paikalla sijaitsevaan konserttisaloon.

Vieressä olevan rautatieaseman kiskojen kolkkeen vaimentaa kumimatto, jonka päällä rakennus sijaitsee, Entinen mennenpohja taas edellyttää paksua betonivallia, joka ympäröi talon sokkelia.

Pääsimme istumaan konserttitalon parvelle, mistä saattoi havainnoida salin poikkeuksellisen muodon. Orkesteri soittaa keskellä salia ja yleisö ympäröi heidät joka taholta. Salin muotojen ja värimaailman lähtökohtina on ollut tukkisuma ja savusauna.

Kuultiin paljon mielenkiintoista asiaa. Musiikki sitä vastoin jäi konserttikäyntien varaan

Teksti ja kuvat Jukka Knuuti

Juha Ahonen kertoo. Taustalla linnunpesämäistä katsomoa ja sen keskellä orkesterin tuolit ilman soittajia.

Parole luettavissa internetissä

Päyhdistys on julkaissut uudet internet-sivunsa osoitteessa <http://www.jp27.fi>. Parole on vanhaan tapaan luettavissa myös sähköisessä muodossa. Lehden löydät suoraan etusivun päänavigointipalkista otsikolla "PAROLE" jota klikkaamalla avautuu sivu josta löytyvät kaikki tähän asti sähköiseen muotoon tallennetut lehdet. Haluttua lehteä pääset lukemaan kansikuvaa klikkaamalla.

Lehdet on tallennettu .PDF-muodossa ja niitä voidaan lukea mm. Adobe Acrobat -ohjelmalla. Ilmainen Adobe Acrobat -ohjelma löytyy tarvittaessa osoitteesta <http://www.adobe.com>.

Jääkärikornetti Lauri Toivosen puku ja peitset. Taustalla on Jääkärisuojeluskunnan ryijy.

Saksanniemiesä Porvoon lähistöllä koulutettiin poliisijoukkoa järjestyslipustoksi.

Vapaussotänäyttely Nurmijärvellä

■ Nurmijärven kunnan käräjäsalissa oli joulukuun 2011 alussa kahden päivän ajan avoinna Vapaussotänäyttely. Näyttelyn oli järjestänyt **Hannu Lakee**, joka oli asialla jo kahdettakymmenettä kertaa.

Aikaisempien näyttelyiden teemoja ovat olleet mm. Talvisota ja Jatkosota. Alaltaan suppeampia ovat olleet näyttelyt teemoista Suomen lippu ja vaakuna, myyttiset aseet, kivääri m/91, sekä Tavoitteena tarkkuus – kilpa-ammunta sotien välisenä aikana Suomessa. Omat näyttelyt ovat olleet niin ikään aiheista poliisin virkapukukehitys itsenäisyyden aikana, Suomen armeijan merkit ja tunnukset sekä jatkosodan puhdetyöt ja itsenäisen Suomen sotilaspuvut.

Lakee jatkaa näyttelyiden järjestämistä. Valmisteilla ovat teemat suomalaisesta puukosta eli Suomalainen puukko sodan ja rauhan työssä sekä konversioaseista eli miekat auroiksi – sotilaskivääristä metsästyksaseeksi. Tulossa on myös näyttely poliisin kurssi- ja virkamerkeistä sekä japanilaisesta sotilaskulttuurista.

Hannu Lakee on järjestänyt 20 maanpuolustukseen liittyvää näyttelyä Nurmijärvellä.

Näyttely Seinäjoella Näin toimivat nuoret suojeluskunnissa ja lotissa 90 vuotta sitten

Suojelukuntapojat lähettitehtävissä

■ Tämän päivän nuorille pyritään havainnollisesti kertomaan, mitä heidän ikätoverinsa harrastivat Suomen itsenäisyyden ensimmäisinä vuosikymmeninä. Tämä tapahtuu Seinäjoella Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-museolla.

Seinäjoella 5.5.–30.9.2012 avoinna olevassa näyttelyssä 1920-luvun nuoret halusivat innolla päästä osallistumaan suojeluskuntien- ja lottien toimintaan. Suojeluskunnissa alettiin aluksi järjestää pojille monipuolista urheilutoimintaa. Suojeluskuntapöytätyön tuli olla ”luonnetta kasvattavaa ja isänmaallista henkeä synnyttävää”. Talvisodan alkuun mennessä oli 12-16-vuotiaita suojeluskuntapöytätyöläisiä lähes 30 000. Jatkosodan aikana syksyllä 1941 suojeluskuntapöytätyö nimettiin sotilaspojiksi.

Vastaavalla tavalla järjestettiin tytöille tarkoitettua kasvatus- ja harastustoimintaa Lotta Svärd-järjestön puitteissa. Lottatyttöissä toimi parhaimmillaan 25 000 nuorta.

Kouluille ja nuorisoo-organisaatioille tarjotaan opastettuja tutustumisia näyttelyyn.

Tarkempia tietoja näyttelystä saa Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-museolta (puh 06-4162 734).

TUNNISTATKO HEIDÄT? 1/2012

■ Ketä mahtavat olla kuvan upseerit. Siinä on kaksi kapteenia ja ilmeisesti yksi luutnantti. Mänikkömetsä on koivin suomalaisen näköistä, mutta voihan se olla yhtä hyvin Kuurinmaata.

Jos tiedät jotain kuvan henkilöistä, niin kerro jukka.knuuti@gmail.com tai 040 7532751

IN MEMORIAM

KENRAALILUUTNANTTI ERNST PETER KLAFFUS

Wismar 17.9.1935 – 30.11.2011 Bad Saltzflen

Saksan Jalkaväkiliiton – Bund der Deutschen Infanterie – kunniapuheenjohtaja, kenraaliluutnantti Ernst Klaffus menehtyi kotikaupungissaan lyhyen sairauden jälkeen. Hän oli syntynyt Wismarissa 17. syyskuuta 1935. Lapsuus- ja nuoruusvuodet Berliinissä heijastuivat hänen luonteenpiirteissään avoimuutena ja seurallisuutena. Vuonna 1996 muodostettiin Saksan Jalkaväkiliitto yhdistämällä Jääkäri-, Vuoristojääkäri- ja Laskuvarjojääkäriliitot. Jalkaväkiliiton ensimmäisen puheenjohtajan (1996–2005), kenraali Ernst Klaffuksen avoin ja vahva persoona mahdollisti perustetun liiton suuntaviivojen löytymisen sekä aiemmin itsenäisten liittojen perinteiden säilymisen uuden lipun alla.

Kenraali Klaffuksen sotilasura alkoi kaupallisten opintojen jälkeen varusmiehenä Panssarikrenatööripataljoonassa – Panssarijääkäripataljoonassa Hampurissa huhtikuussa 1959. Koulutus jatkui aselajin upseerikouluissa ja nimitys luutnantin virkaan tapahtui 1.tammikuuta 1961. Joukko-osastopalvelu eteni kouluttajana Panssarijääkäripataljoona 41:ssä. Yleisesikuntakurssi Föhrungsakademiassa Hampurissa huhtikuussa 1968. Kurssin päätyttyä tuli komennus vastaavaan koulun Fort Leavenworthiin USA:ssa. Kouluvuosien jälkeen alkoi vuorottelu kahden vuoden jaksoissa esikunta- ja joukko-osastotehtävissä panssariaselajissa. Toimistopäällikkyyden Maavoimien Esikunnassa oli vuorossa vuonna 1975. Ylennys everstiksi tapahtui 1978. Panssarijääkäririkoon komentajan tehtävä Wetzlarissa oli seuraava etappi. Komennus NATO-esikuntaan Monsissa Belgiassa toi ylennyksen prikaatikenraaliksi. Ylennys kenraalimajuriksi vei Panssaridivisioonan komentajaksi vuonna 1985. Komentajan tehtäviä seurasi kolme vuotta Maavoimien Esikunnan esikuntapäällikkönä Bonnissa. Ylennys kenraaliluutnantiksi ja siirto Maavoimien Hallinto-esikunnan päälliköksi Kölniin

tapahtui vuonna 1990. Tässä tehtävässä hän vastasi mm Suomen myydyin DDR:n asevoimien materiaalin lupamenettelystä. Reserviin kenraaliluutnantti Ernst Klaffus siirtyi 30.maaliskuuta 1994.

Kenraali Klaffus oli nuorena majurina Panzerkrenadierlehrbataljon 353:n – Panssarijääkäriskoulutuspatjoona – komentajana Jalkaväkikoulussa Hammelburgissa. Tämä kausi sitoi hänet vahvasti Hammelburgiin ja Jalkaväkikouluun sekä tulevaan Jalkaväkiliittoon.

Kenraali Ernst Klaffus otti Saksan Jääkäriliiton tuomana perintönä tehtäväkseen luoda kiinteät ja lämpimät suhteet Suomen jääkäriperinteitä edustavaan Jääkärisäätiöön ja JP 27:n Perinneyhdistykseen. Tehtävä oli kenraalille ”sydämen asia”, kirjoitti hänestä muistosanoissaan Jalkaväkiliiton nykyinen puheenjohtaja, kenraaliluutnantti Rainer Glatz. Kenraali Klaffus osallistui Ingrid puolisonsa ja Jalkaväkiliiton hallituksen kanssa Vaasan juhlallisuuksiin vuosina 2003 ja 2008. Saksan vuosittaisilla Jalkaväkipäivillä hän korosti tervetuliaispuheessaan aina suomalaisten ja saksalaisten jääkärien vuosikymmenien mittaisia yhteyksiä.

Kenraalia ja hienoa miestä jäivät suremaan Ingrid puoliso, kolme sotilasuralla menestynyttä poikaa perheinen sekä tytär perheeseen. Ernst Klaffus siunattiin viimeiselle matkalleen sotilaallisin kunnianosoituksin kotikaupungissaan Bad Salzufflessa lauantaina 10.12.2011 kirkkosalin täyttäneen saattojoukon läsnäollessa. Siunausvirsi oli meille tuttu ”Jumala ompi linnamme”.

Olemme menettäneet Suomen ystävän ja historiamme sekä perinteisiimme perhtyneen ja niitä kunnioittaneen asiantuntijan. Omaisten syvään suruun osaa ottaen!

Sami Sihvo **Jukka Pennanen** **Asko Kilpinen**
Kenraalimajuri Kenraalimajuri Prikaatikenraali

MERKITTÄVÄ PIRKANMAALAINEN
MAANPUOLUSTUSVAIKUTTAJA

VAPPU ESKOLA

ON POISSA

Vappu Eskola kuoli 6.11.2011 Pellavakodissa Tampereella 91-vuotiaana. Hän syntyi Vaasassa jääkäriluutnantti Juho Alangon perheeseen 1920. Kodin perintönä Vappu Eskola sai pohjalaisen mielenlaadun lisäksi syvän isänmaanrakkauden. Vappu Eskola kasvatettiin suuren perheen, mutta kodinhoidon ohessa hän omisti aikaansa ja tarmoaan lukuisten maanpuolustusjärjestöjen toimintaan. Hänen poikkeuksellinen aktiivisuutensa niiden työssä jatkui viime vuosiin.

Lotta Svärd -järjestöön hän liittyi vuonna 1936 ja toimi siinä järjestön lakkauttamiseen saakka.

Rintamalottana 19. Divisioonan lohkolle hän palveli vuonna 1941.

Reserviupseerinaiset kaikilla järjestötoimilla olivat Vappu Eskolan keskeistä työskentelyä. Niissä kaikissa hän teki pitkän päivätyön. Vapaussoturien Huoltosäätiö ja jääkäriperinteen vaaliminen olivat lähellä hänen sydäntään. VHS:n Huoltosäätiön Tampereen osaston hallituksessa Vappu Eskola vaikutti vuosia. VHS:n perinteisen tammisunnuntain kirkkoillan järjestelyorganisaatiossa hän toimi vuodesta 1962

lukien. Vappu Eskola oli perustamassa aikanaan JP27:n Pirkanmaan osastoa. Pitkään hän oli osaston hallituksen kantavia voimia. Hänet nähtiin yleensä oman osaston tilaisuuksien lisäksi pääyhdistyksen kokouksissa, juhlissa, retkillä ja seminaareissa – jääkäreiden jäljillä niin kotisuomessa kuin Baltiassa.

Vappu Eskola tunnettiin empaattisena ja esimerkillisenä vaikuttajana ja kaikkia innostavana uurastajana. Juhlailtaisuuksissa Tampereen tuomiokirkon alttarin sivulla seisova Suomen lippu kertoo hänen aidosta ja syvästä isänmaallisuudestaan: hän lahjoitti lipun, kun se kirkosta puuttui. Jääkärimarssin alkutahtien kuuluessa Vappu ”Mumma” Eskola oli ensimmäinen seisomaan nouseja.

Ansoistaan Vappu Eskola palkittiin monin tavoin. Hänelle myönnettiin Suomen Leijonan Ritarikunnan ritarimerkki, Sotilasansiomitali, Suomen Reserviupseeriliiton ja Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen kultaiset ansiomerkit. Ensimmäisenä naisena hänet kutsuttiin Tampereen Reserviupseerien kunniajäseneksi vuonna 2000.

Mumman laaja ystäväpiiri ympäri maata tekee kunniaa hänen muistolleen.

Timo Mitrunen

**JÄÄKÄRIEN ELÄMÄNTYO
ITSENÄISYYDEN PUO**
Jääkäripataljoona 27:n perinne

ETUSIVU PERINNEYHDISTYS JÄÄKÄRILIIKE JÄÄKÄRIEN JÄLJ

Etusivu

Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistys ry

Vuonna 1972 perustettu yhdistys on avoin kaikille ja jääkärien elämäntyöstä kiinnostuneille henkilöille rekisteröity nimellä "Jääkäripataljoona 27:n Perinne Föreningen Jägerbataljon 27:s Traditioner r.f. tarkoituksena on vaalia ja ylläpitää Jääkäripataljoona henkistä perintöä sekä vaalia pataljoonan syntyä ihanteita. Yhdistys järjestää jääkäreitä käsitteleviä ki ja keskustelutilaisuuksia sekä tutustumiskoja sekä Suomessa että ulkomailta.

Yhdistys harjoittaa julkaisu- ja tutkimustoimintaa ja tukee jääkäritutkimusta. Yhdistyksellä on käytössä internet-sivustoa ja jäsenkirjallisuutta sisältävä kirjasto sekä valokuvakokoelma. Yhdistykseen kuuluu 16 alaa

Internet-sivujen kasvojenkohotus

■ Jääkäripataljoona 27 Perinneyhdistyksen projekti uusien internet-sivujen tekemisestä on nyt saatu päätökseen. Vuosikokouksen yhteydessä Tampereella julkaistiin uusi sivusto joka on niin pääyhdistyksen kuin alaosastojen käytössä. Sivut löytyvät osoitteesta <http://www.jp27.fi>. Sivuston toteutuksesta on vastannut Aaro Unkila.

Sivustolla esitetään kattavasti niin Jääkärien elämäntyo ja historia koko Jääkäri liikkeen elinkaaren ajalta kuin Perinneyhdistyksen toiminta. Ajankohtaiset tiedotusasiat löytyvät helposti ja nopeasti etusivulta samoin kuin joka sivulla näkyvästä oikean reunan laatikosta otsikon "Ajankohtaista" alta.

Alaosastojen kannalta varmastikin mielenkiintoisin asia löytyy ylänavigointipalkin otsikon "Perinneyhdistys" takaa josta edelleen alaotsikon "Osastot" takaa löytyvät listattuna kaikki alaosastot. Jokaisesta osastosta on lyhyt kuvaus sen mukaan miten osasto on aineistoa toimittanut kansliaan. Tarkoituksena on, että nämä osastokohtaiset sivut mahdollistavat aktiivisen ja ajantasaisen tiedottamisen osaston toiminnasta. Alkuun sisällön päivittämisessä auttaa jääkärikanslia, myöhemmässä vaiheessa on tarkoitus ottaa käyttöön jokaisen osaston omat tunnukset.

Perinneyhdistyksen hallitus toivoo, että kaikki alaosastot ja jäsenet ottavat uudet internet-sivut heti aktiiviseen käyttöön niin tiedon välittämisen kuin hakemisen tiimoilta.

Puhelin ja teksti: 050 3778845
GSM: 050-3778845
Sähköposti: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Kanslia on avoinna ma-to klo 10.00-14.00.

Ajankohtaista
Jääkärikanslia on suljettuna
12. - 15.3.2012

Copyright Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistys

Designed by

Voiko romaanikirjailija voittaa historiantutkijan?

Yllä oleva otsikko on yhä ajankohtaisempi ainakin Suomen historiassa, vaikka kirjailijapiireissä tätä kysymystä ei edelleenkään haluta pohtia! Oma lukunsa on poliittinen asenteellisuus, joka vääristää asioita.

Professori Martti Lauerma pohti asiaa Väinö Linnan Täällä Pohjantähden alla -trilogian (ilmestyi vuosina 1959,1960, 1961) ja siitä tehdyn elokuvan (v. 1968) pohjalta vuoden 1969 Parolen numerossa 1. Realistina Lauerma päätyy siihen, että vaikea on käytännössä oikaista vääriä tietoja, jos sitä on levitetty romaanin sivuilla.

"Jääkärit olivat opinnoissaan huonosti menestyneitä, vähän renttumaisia herraspoikia. He lähtivät Saksaan seikkailunhalun ajamina ja palasivat sieltä ammuttaakseen viattomia ihmisiä"

Näin Lauerma arvioi suunnilleen lukiopojan tai valtaosan suomalaisesta lukija- ja katsojakunnasta vastaavan, jos siltä kysytään jääkäreistä. Häntä surettaakin, että kouluissa opetetaan aivan liian vähän isänmaan historiaa.

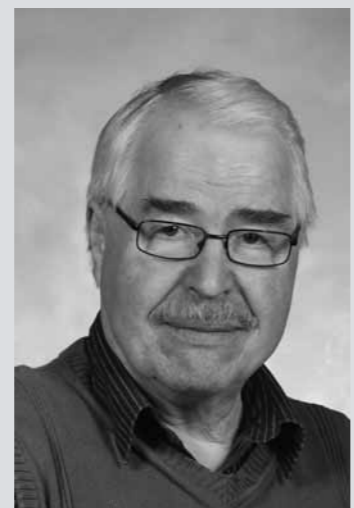
- JP27:ään kuului 1887 suomalaista, joista oli 322 ylioppilaita ja niin sanotusti työmiestaustaisia 331 ja nelisenkymmentä torpparin poikaa.

Pohjantähdessä on yksi jääkäri, jonka perusteella ei Lauerman mielestä voi tehdä oikeita johtopäätöksiä jääkäreistä.

Lauerma lainaa akateemikko Eino Jutikkalan teamusta "jääkäri liikkeen eetilistä korkeutta pystyy madaltamaan vain se, joka ei sitä tunne tai ei piittaa tosiasioista".

Silti hän puolustaa kirjailijan oikeutta kirjoittaa vapaassa maassa, niin kuin kirjoittaa.

Linnan historiantutemukseen suhtautuu kriittisesti myös Suomen historian professori, emeritus Seiko Eskola kirjassaan "Historian kuolema ja kulttuurien taistelu". Linna sai tieteellisistä ansioista akateemikon arvon, kun se Eskolan mielestä olisi pitänyt antaa nimenomaan taiteellisista ansioista.

Kari Nummila

Vapausota-sana on liki hävitetty julkisuudesta ja asia on käännetty päälle; eiväthän jääkärit olleet Saksassa mitään sisällissotaa vaan isänmaan vapauttamista varten oppimassa.

N-liitto yritti pitkään tehdä Suomes-

ta konnaa ja itsestään uhria. Vähän samoin on käynyt kapina-asiassakin. Eskola kirjoitti parisen vuotta sitten Kanavassa, että Sdp:n nostama kapina ja valtiokaappaus olivat 1900-luvulla Suomen suurin poliittinen virhearvio ja munaus, joka johti verenvuodatuksiin ja suuriin kärsimyksiin.

Uhreja oli enemmän kuin kaatuneita Talvisodassa. Tuoni korjasi satoa valtavasti m.m. Espanjantaudin (siloloinen raju sikaflunssa) ja nälän takia. Kevään 1917 maatalouslakot estivät isäntiäkin kylvästä. Suomesta oli tehty maito- ja voimaa, joka osti viljan Venäjältä. On selvää, että siinä tuli nälkä vähän joka taloon, kun raja meni kiinni.

Eskola sanoo, että työväenliikkeen ajamat olisi saavutettu ilman sotaa: kunnallislait oli vahvistettu, kahdeksan tunnin työaika hyväksytty ja annettu eduskunnalle senaatin esitys torpparivapautuksesta!

Suomen historian professori, emeritus Viljo Rasila (torpparin ja punakaartilaisen poika Ypäjäältä) on usein painottanut Linnan synnyinpitäjässä, että Linnan kirjat eivät ole suinkaan historiankirjoja vaan romaaneja. Rasila uskoo myös, että hiljalleen yhä laajemmin ymmärretään, että Vapausota on oikea nimi lopputuloksen kannalta.

Kenraaliluutnantti evp. Erkki Laatikainen korosti JP27:n perinneyhdistyksen vuosikokouksessa v. 2001 (Parole 1/2001), että jäsenkunnan pitää aktivoitua.

- Lukekaa, tutkikaa ja oikaiskaa, kun on tarvetta, oli hänen reseptinsä.

Kokouksen pj. Jussi Rinta piti tärkeänä keskustelun lisäksi sitä, että jäsenkunta tarttuu asiaan, kun jokin lehtiartikkeli tai kirja vääristelee tai kertoo riittämättömästi asioista.

Tampereen työväenmuseon Werstaan johtaja paasasi taannoin tv-uutisissa, että historiankirjoja ei tarvita enää. Ne korvaa muka Pohjantähti -trilogia.

Kirjailija Leena Lander kirjoitti Turun Sanomissa, että tutkija perustaa faktoihin, mutta kirjailija selvittää historiaa mielikuvituksen avulla. On pahan melkoinen kannanotto!

Viimeisen jääkäri Väinö Valveen kerrotaan kuulleen ennen kuo-

lemaansa Suomen liittyvän EU:iin ja tokaisseen "hyvä, nyt Suomi ei ole enää yksin".

EU:lla ei ole ja tuskin se tuleekaan saaman omia sotavoimia, kun EU:n kansalaisista on yli 95 % NATO:n saatevarjon alla. NATO oli Ruotsin turvana ikään kuin "nurkan takana" kylmän sodan aikanaikin, vaikka Ruotsi ei sitä ulospäin avoimesti tunnustanut. Olipa ja onpa Ruotsin "takuumiehenä" Suomikin, jonka selän takana on hyvä tehdä omia ratkaisuja.

Parolen päätoimittaja Jukka Knuuti otti taannoin pääkirjoituksessa reippaasti kantaa NATO:n puolesta eikä varmaan perusteita eikä aiheita.

Onko laittaa puhua NATO-optiosta. Sitä ei ole käytännössä. Jos talo palaa, ei enää saa vakuutusta. Ei pidä unohtaa historiaa eikä geopolittista asemaamme, ei tuodittautua "Ruusun uneen".

Perinneyhdistyksen aiempi pj. Asko Kilpinen on todennut, että jääkäri liikke on historiaa, mutta perinneyhdistyksellä on edessään loputon työsarka. Informaatioyhteiskunnassa tarvitaan jatkuvaa viestintää ja Suomen puolustamista arveluttavia ajan ilmiöitä vastaan.

Mitä tämä tarkoittaa?

Kyse on siitä jääkärien jättämästä henkisestä perinnöstä, jonka vaalijoiksi meidät on asetettu. Sen peruselementtejä ovat 1) luottamus Suomen tulevaisuuteen vapaana valtiona, 2) horjumaton usko tämän asian oikeutukseen ja sen voittoon silloinkin, kun kaikki näyttää toivottomalta, 3) tahdon ja uskalluksen taistella, kaikissa tilanteissa näiden päämäärien puolesta!

Siinäpä on henkinen perusta, jota ei ole varaa unohtaa näinä aikoina.

On pidettävä visusti mielessä J. K. Paasikiven sanat "tosiasioiden tunnustaminen on viisauden alku". Katse ei saa hämärtyä!

Ainakin kuvainnollisesti perinneyhdistyksemme on pantu paljon haltijaksi. Tähän haasteeseen vastamisessa Parolen rooli voi vain korostua jatkossa.

Kari Nummila

Työryhmä suunnittelemaan itsenäistymisen 100-vuotisjuhlaa

■ Valtioneuvoston kanslia on asettanut Suomen valtiollisen itsenäistymisen 100-vuotisjuhlan valmistelua suunnittelevan työryhmän.

Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus Suomen itsenäisyyden 100-vuotismuiston valmistelua varten asetettavan hankkeen organisoinnista, toteutuksesta ja kustannuksista.

Työryhmän puheenjohtajana toimii professori **Martti Häikiö**. Jäseniksi työryhmään on kutsuttu professori **Laura Kolbe**, ulkoasiainministeri **Erkki Tuomioja** sekä osastopäällikkö **Auni-Merja Vilavaara** Valtioneuvoston kansliasta.

Työryhmä kuulee työnsä aikana aiantuntijoita. Mahdollisia hanketta koskevia ehdotuksia voi toimittaa osoitteeseen kirjamo@vnk.fi.

Työryhmän toimikausi päättyy 15. huhtikuuta 2012.

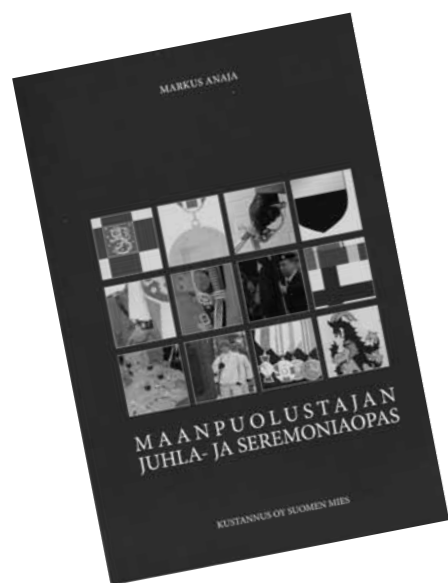
15. Jääkäriseminaari

"Jääkärien koulutuksen järjestäjä Saksassa ja Suomessa ja jääkärit kouluttajina 1920-30-luvulla"

Sunnuntaina **22.4.2012, klo 12:00**
Kauhavalla, Korttesjärven liikuntatalolla
Klo 10:00 perinnejumalanpalvelus Korttesjärven kirkossa

Yhteisvastuulounas, omakustanteinen
Kunniamerkit

Tervetuloa!

Isänmaallisten juhlien Mitä-Missä-Milloin

Markus Anaja: *Maanpuolustajan juhla- ja seremoniaopas.* Kustannus Oy Suomen mies. Helsinki 2011.

■■■ Mikä lippu tulee vasemmalle ja mikä keskelle. Kuinka käyttäytyvät lippua nostettaessa siviilit ja toisaalta sotilaat.

Näihin ja lukemattomiin muihin vastaaviin kysymyksiin, joihin meistä yksi ja toinen tuon tuosta törmää, löytyvät vastaukset Markus Anajan mainiosta kirjasta.

Oppaassa käsitellään lähinnä sellaisia asioita ja tilaisuuksia, joihin maanpuolustusväen osalta saattaa liittyä ”siviilikäytännöstä” poikkeavia piirteitä.

Kirjasta löytyy ohje vaikkapa presidentin linnan itsenäisyyspäivän vastaanotolle siitä, kummalla puolella daami kulkee. Aina oikealla, mitä kovin harva näyttää tietävän.

Lippujen käytössä näkee niin monta menettelyä kun on lipun kantajia. Tähänkin taiteenlajiin löytyy ohjeet Anajan oppaasta. Kun kirjassa annetaan vielä ohjeet häiden ja hautajaisten järjestämiseen tulee katettua elämän koko kirjo.

Sanotaan että juhllisuuden ja koomisuuden raja on hiuksenhieno. Sen joutuu myötähäpeällä liiankin

usein kokemaan, kun seremonioita ei hallita. Koomisuus vähenee ja juhllisuus lisääntyy sitä mukaa kun sujuvasti kirjoitettu ja havainnollisesti kuvitettu Anajan opas kuluu maanpuolustusväen käsissä.

Jukka Knuuti

Jääkärit pitivät puolensa

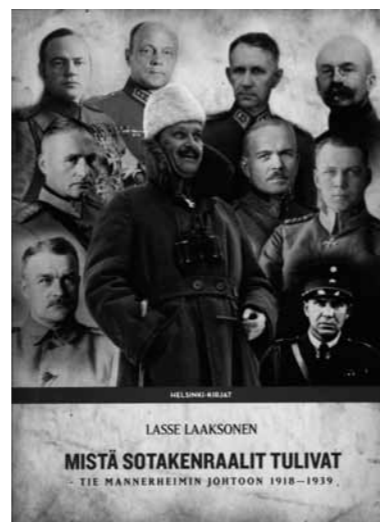
Lasse Laaksonen: *Mistä sotakenraalit tulivat. Tie Mannerheimin johtoon 1918–1939.* Helsinki-kirjat 2011. 416 s.

■■■ Lasse Laaksonen käsittelee uusimmassa tutkimuksessa maamme korkeampaa upseeristoa sotien välisenä aikana. Millaisista upseereista tulivat ne kenraalit, jonka Mannerheim sai johtoonsa talvisodan ja jatkosodan aikana? Vanhimmat upseerit olivat tsaarin armeijan sotilasopetuslaitoksissa peruskoulutuksensa saaneita ns. ”ryssänupseereita”. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta Venäjän armeijassa koulutetut olla jo yli-ikäisiä ja lisäksi suhteet varsinkin jääkäreihin olivat tulehtuneet. He edustivat jääkäreille järjestelmää, jota vastaan nämä olivat Saksaan lähteneet. Kolmannen ryhmän muodostivat itsenäisyyden alkuvaiheissa erilaisilla tilapäiskursseilla koulutetut upseerit. Vuonna 1919 toimintansa aloittanut kadettikoulu yhtenäisti upseerikoulutusta, mutta nämä jääkäreitä ja tilapäiskursseilla koulutettuja vain muutaman vuoden nuoremmat ja ehkä ajanmukaisimman ja parhaan peruskoulutuksen saaneet upseerit jäivät sekä sotilasarvoissa että tehtävissä muita ryhmiä huomattavasti jälkeen.

Jääkärit saivat komentoonsa suojeluskuntajärjestön jo 1920-luvun alussa. Ns. jääkärikonfliktin aikana jääkärit uhkasivat joukkoerolla, jos tsaarin Venäjällä koulutuksensa saaneet eivät väisty armeijan johtopaikoilta. ”Ryssänupseerit” väistyivät muutaman harvan jatkaessa armeijan palveluksessa. Puolustusvoimien komentajaksi nousi jääkä-

ri vuonna 1926. Nousu tapahtui alle kymmenessä vuodessa. Vuonna 1931 nimitetyn puolustusneuvoston puheenjohtajana paluun tehnyt Mannerheim ja tykistön tarkastaja V.P. Nenonen olivat melkein ainoat ”ryssänupseerit”, jotka saivat jääkärien hyväksynnän. Mannerheimillaakin olivat omat ongelmansa sotaväen päälliköiden Aarne Sihvon ja hänen seuraajansa Hugo Östermanin kanssa. Tämä sitten näkyi myöhemmin molempien siirrosta ”sivuraiteelle”. Ei Mannerheimkaan hyväksynyt mahdollisia asemansa uhkaajia.

Eri tavoin peruskoulutetut upseeriryhmät kokivat toisensa esteenä urakehitykselle. Venäjällä koulutetut arvostelivat varsinkin jääkäreiden saaman koulutuksen tasoa luonnehtien sitä ryhmänjohtajakoulutukseksi. Moni jääkäri yleni kenraaliarvoon alle 40-vuotiaana upseerin peruskoulutuksen jäädessä jääkärikauteen. Jääkäriupseerien taustojen kirjo oli laaja aina työmiehestä maisteriin asti. Jääkärit olivat itse tukkona muille tuleville kenraaleille vuosikymmenien ajan eikä jääkäreidenkään joukko ei ollut yksimielinen. Ryhmän sisällä oli erimielisyyksiä ainakin suomen- ja ruotsinkielisten välillä. Kuilu suomen- ja ruotsinkielisten välillä oli suuri jo jääkärikautena, mutta ensimmäiset ylennykset ja alkuvuosien urakehitys saivat osan suomenkielisistä epäilemään ruotsinkielisten suosimista. Koulutus- ja kielitaustojen lisäksi myös henkilö-

kohtaiset intressit eri upseeriryhmien sisällä aiheuttivat ongelmia. Tästä varsin kirjavasta ja eripuraisesta upseerijoukosta nousivat talvi- ja jatkosodan sotakenraalit.

Laaksonen ei tällä kertaa käytä turhia sivistyssanoja, joten teoksen luettavuus on hänen kirjoistaan ehkä paras. Hieman harmittaa, että näinkin tasokkaaseen tutkimukseen on eksynyt muutamia kirjoitus-/nimi-/painovirheitä. Paavo Susitaival ei ollut jääkärieverstiluutnantti ja tasavallan presidentin nimi oli Pehr Evind, ei Pehr Erik Svinhufvud. Oli ko kenraali Karl Fredrik Wilkaman kutsumanimi Kalle vai Kustaa vai käyttikö hän molempia?

Pasi Pulju

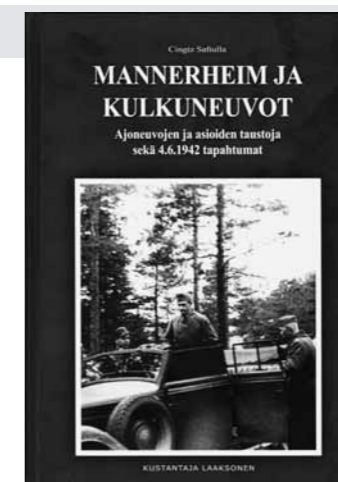
Mannerheimin ajokit ja Hitlerin vierailu

Cingiz Safulla: *Mannerheim ja kulkuneuvot; Ajoneuvoja ja asioiden taustoja sekä 4.6.1942 tapahtumat.* Kustantaja Laakkonen, Hämeenlinna 2011.

■■■ Kirja käy varsin perusteellisesti läpi kaikki kulkuvälineet, ml. hevoset, joita Mannerheim pitkän elämänsä aikana käytti. 4.6.1942 tapahtumat taas tietysti koskee Hitlerin tekemää onnittelukäyntiä 75-vuotta täyttäneen marskin luokse. Se ei kuulu kulkupeliteemaan, mutta sisältää runsaasti kiinnostavaa pikkutietoa.

Automuseon johtajana toiminut kirjoittaja on alan autoalan asiantuntija. Mannerheimilla oli käytössään lukuisia autoja, sekä omia että virka-autoja. Hänellä oli aina kuljettaja. Hän arvosti autojen näköä ja laatua. Hän arvioi tarkkaan, mitä autoa kulloinkin käyttäisi, amerikkalaista tai saksalaista vai amerikkalaista.

Kirjoittaja on vähemmän kotoaan historiaa käsitellessään. Hän kuitenkin purkaa kaksi Hitlerin vierailuun liittyvää myyttiä. Führeria kuljettaneen Focke Wulf Condo-

rin sanotaan olleen törmätä Kaukopään tehtaan 120 metriä korkeaan piippuun. Niinhän kaksinkertainen Mannerheim-ristin ritari Hasse Wind on kertonut. Konetta lentänyt Hans Baur sitä vastoin ei tiennyt mitään piippuepisodista. Jarruviasta kyllä, joka johti koneen laskeutuessa pieneen tulipaloon

Toisen myytin mukaan Hitlerin ja Mannerheimin keskustelua sisältävä nauhoitus oli syntynyt siten että äänitekniikko Thor Damen oli oman kertomansa mukaan heittänyt mikrofonin vaunun tuuletusikkunasta hattuhyllylle. Kirjan kirjoittaja toteaa, että junavaunut tuuletusikkunalla on niin korkealla, ettei sen kautta voi heittää silloista varsin suurta mikrofonia hattuhyllylle. Eikä vaunussa ollut edes hattuhyllyä, kuten kirjan kuvat kertovat. Mikrofonit oli asennettu etukäteen kiinteästi paikoilleen. Kapteeni Kalle Lehmus keskeytti keskustelun tallennuksen, koska siitä ei oltu etukäteen sovittu.

Tallennus on ainutlaatuinen, sillä se on ainoa, missä Hitler puhuu tavallisella äänellä. Palopuheiden tallennuksia kyllä piisaa. Niinpä juuri tuon nauhoituksen avulla Hitlerin viimeisistä päivistä kertovan elokuvan Der Untergang päähenkilö opeteli Führerin puhetapaa.

Vaikka kirja osittain muistuttaa lähinnä materiaaliakoostetta, ei se vähennä kiinnostavuutta, joskin toistoinen tekee 4.6.1942 tapahtumista kertovan osan hiukan vaikealukiseksi.

Jukka Knuuti

Miten talvisota koettiin?

Talvisota kokemuksena. (Toim. Kari Alenius, Olavi K. Fält). Studia Historica Septentrionalia 63. PSHY 2011. 250 s.

■■■ Talvisodasta on kirjoitettu paljon ja sodan päävaiheet ovat tuttuja, varsinkin asian harrastajille. Talvisota ei kokemuksena ollut pelkästään sotatapahtumia ja huiimia taisteluja ylivoimaista vihollista vastaan. Sodan vaikutukset olivat koko kansakunnan osalta paljon laajempia ja vaikuttivat kaikilla elämän osa-alueilla. Oulun yliopiston historiatieteet järjestivät talvisodan 70-vuotismuiston johdosta marras-joulukuun vaihteessa 2009 symposiumin, jonka aiheena oli talvisota kokemuksena. Nyt tämän symposiumin esitelmät on muokattu artikkeliksi ja julkaistu kirjana.

Kirja on jaettu kolmeen osaan, joista ensimmäinen käsittelee sodan vaikutusta tavallisiin ihmisiin. Talvisodan kokijoina ovat vihollisen selustaan ”unohtuneet” siviilit Suomussalmen Juntusrannalla, Kuusamon rajaseurakuntalaiset, evakkomatkalaiset, kaatuneita surevat sekä Johanneksen suojeluskuntalaiset ja oululaiset Lotta Svärd-järjestön jäsenet.

Toinen osa käsittelee talvisotaa ulkomaisiin ja ulkomailla vaikuttaneiden suomalaisten silmin. Tässä osassa nousevat esille mm. japanisa toimineiden suomalaisten lähestyöntekijöiden sekä japanilaisten että amerikkalaisten sanomalehtien näkökulma. Lisäksi talvisotaa käsitellään virolaisten ja japanilaisten kokemana. Ulkomailla olevien suomalaisten tilanne oli vaikea. He eivät voineet tehdä mitään asian hyväksi ja tieto kotimaan tilanteesta tuli tuskastuttavan hitaasti monien mutkien kautta.

Kolmannen osan aiheena ovat talvisodan jälkikokemukset heti tuoreeltaan ja pitemmän ajan päästä tarkasteltuna. Tässä osassa käsitellään talvisotakirjallisuutta, sodan

muistopäiviä, talvisotaa jatkosodan näkökulmasta ja erästä talvisodan suurinta taistelua, Raatteen tien taistelua ukrainalaisveteraanien kokema-

mana. Teoksen artikkeleiden kirjoittajina ovat toimineet mm. seuraavat historian asiantuntijat: Olavi K. Fält, Kari Alenius, Sinikka Wunsch, Marianne Junila, Seija Jalagin ja Pasi Tuunainen.

Talvisota kokemuksena antaa talvisota-tutkimukseen monipuolisen, merkittävän ja näkökulmitaan perinteisestä poikkeavan lisän. Sota vaikutti suuresti muihinkin kuin rintamasotilaisiin. Kirjassa on paljon tietoa, joka usein jää sivuun talvisodasta kirjoitettaessa. Talvisota oli kaikkien suomalaisten yhteinen sota eikä sen merkitystä kansakunnan yhdistäjänä voi liikaa korostaa. Kirjaa voi suositella kaikille, joita kiinnostaa sodassa muutkin asiat kuin varsinaiset sotatoimet.

Pasi Pulju

Sotarikoksia rajan tuntumassa

Veikko Erkkilä: Viimeinen aamu. Neuvostopartisaanien vaietut jäljet. Otava 2011. 352 s.

Itärajan takaa tulleet partisaanijoukot tekivät kymmeniä terrori-iskuja suomalaisiin rajakylisiin välillä

Lieksa–Petsamo. Näissä iskuissa sai surmansa yli 150 suomalaista, lähinnä naisia, lapsia, vanhuksia ja toipilaita. Joukossa oli vain muutamia rajaseudun kyliin turvaksi sijoitettuja vartiosotilaita. Partisaanit eivät vain tyytyneet tappamaan vaan monet naiset ja lapset myös raiskattiin. Säälittömät iskut rajakylisiin hakevat raakuudessaan vertaansa. Näitä terrori-iskuja ei voi puolustella mitenkään. Sitä eivät ole suomalaisen punaisten kohtelu vuonna 1918 ja sen jälkeen. Sitä eivät ole kiinni jääneiden neuvostovakoojien kohtelu jatkosodan aikana, eivätkä sitä myöskään ole partisaanien epäonnistuneet iskut sotilaskohteisiin.

Sanalla partisaani on ollut legendaarisen romantisoitu hohde. Partisaanin on ymmärretty tarkoittavan vihollisen selustassa toimineita joukkoja. Näissä tapauksissa kyseistä sanaa on käytetty väärin. Murhaajat ja raiskaajat ovat esiintyneet sankareina vuosikymmenien ajan. Ihmetellä täytyy, että tämänkaltaiselle toiminnalle on yleensä löytynyt mitään ymmärrystä edes itärajan takana, Suomesta puhumattakaan. Tapauksia on vähätelty julkisesti myös tällä puolella rajaa. Hyvänä esimerkkinä Laanilan piispankiven teksti Inarissa, jossa vain ilmoitettiin tiettyjen henkilöiden saaneen sillä paikalla surmansa, kertomatta ollenkaan keiden toimesta.

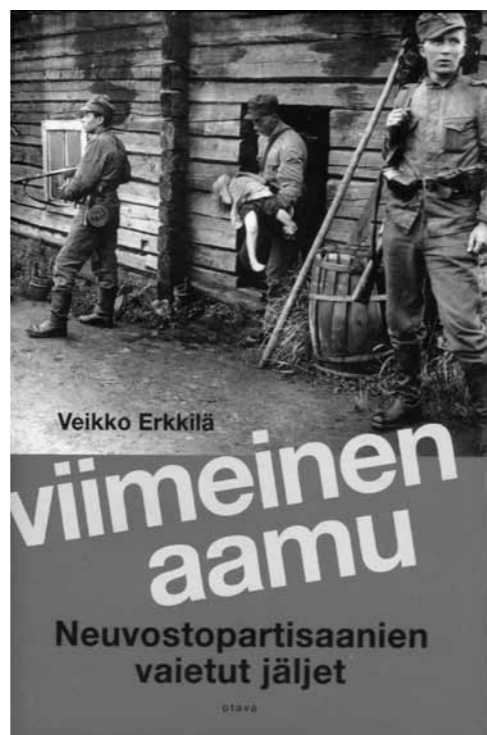
Neuvostoliittoon päin partisaanit ilmoittivat iskeneensä voitokkaasti sotilaskohteisiin, tuhoten muka lähes asumattomalla erämaa-alueella suuria varuskuntia ja upseerien toipilaskoteja. Seitajärven kylässä oli raporttien mukaan rykmentinvahvuinen varuskunta, joka tuhottiin. Maggojen kaksi erämaataloa oli muka Magallon varuskunta. Valehtelu ja vääristely jatkuivat sodan jälkeenkin.

Miksi rajakylisiin, sotatoimialueille jätettiin ihmisiä? Kylät haluttiin pitää asuttuina, koska sen toivottiin estävän vihollisten satunnaiset iskut Suomen puolelle. Lisäksi ihmisiä ei varsinaisesti jätetty alueelle

vaan monet halusivat viimeiseen asti pysyä kotonaan joko rakkaudesta kotiseutuun tai he eivät halunneet jättää kotiaan vihollisten armoille. Vaikka rajaseudulla palvelikin pieniä sotilasosastoja, oli kylissä asuva siviiliväestö syytön partisaani-iskuihin. Sotarikollisia on kuitenkin vain häviäjien puolella. Sodan jälkeen nämäkin partisaanit esiintyivät arvostettuina sankareina.

Veikko Erkkilä on uskaltanut ottaa asian esille jo toisessa kirjassa. Yli kymmenen vuotta sitten ilmestyi Vaiettu sota. Partisaanien iskuista ovat kirjoittaneet muutkin, mutta isojen kustantamojen kustannusohjelmien ulkopuolelle jääneet, usein omakustanteina ilmestyneet kirjat ovat jääneet melko vähälle huomiolle. Aiemmistä teoksista poiketen Erkkilä kertoo myös kohtaamisistaan partisaaniveteraanien kanssa. Monet olivat vielä ylpeitä teostaan, olivathan he taistelleet fasismia vastaan, jota ilmeisesti edustivat erämaakyläisten puolustuskyvyttömät naiset, lapset ja vanhukset.

Pasi Pulju

OSASTOT TOIMIVAT

HELSINKI-UUSIMAAN OSASTO

JÄÄKÄRIKERHO

■ Jääkärikerhon esitelmätilaisuus pidetään 25.4.2012 klo 19.00 Suomenlinnan Upseerikerholla. Alustuksen pitää tutkija **Pasi Tuunanen**, aiheena Siilasvuosta ja hänen talvisodan aikaisesta esikuntapäälliköistä Marttista kertovasta *Tahtojen taisto* -kirjasta.

Lautta Suomenlinnaan lähtee 17:20 tai 18:00.

Ennen esitelmää **Jukka Mustola** esittelee meille Suomenlinnan Upseerikerhon. Esitelmän jälkeen nautitaan kevyt iltapala.

Osasto tarjoaa iltapalan jonka vuoksi toivotaan etukä-

teiselmoittautuminen:
Arno Hakkarainen, 050 383 5486 tai
arno.hakkarainen@gmail.com

Tervetuloa
Helsinki-Uusimaa johtokunta

25.2.2012

Jääkärien paluupäivän perinteinen kunniakäynti Jääkäripaadella Hietaniemen hautuumaalla. Seppeleen laskivat Paul Voss (vas), Sami Sihvo ja Marja-Liisa Crockford.

PAROLE

Päätoimittaja – Chefredaktör
Jukka Knuuti
040 753 2751
jukka.knuuti@gmail.com

PAROLE 2/2012 ilmestyy kesäkuussa 2012. Lehteen tarkoitettun aineiston tulee olla toimituksessa 15.5. mennessä.

4 numeroa vuodessa, 20 €/vsk
4 nummer i året, 20 €/årg

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd Asko Kilpinen, Kari J Talvitie, Kari Nummilla

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande
Kilpinen, Asko
Varapuheenjohtaja – Viceordf.
Lahti, Jere
Työvaliokunnan jäsen –
Medlem i arbetstuskott
Pennanen, Jukka
Asiamies – Ombudsman
Eklind, Jukka

Jäsenet – Medlemmar
Fagnäs, Peter
Heiskanen, Kari
Hägglund, Gustav
Kuljukka, Antti
Manninen, Ohto
Puheloinen, Ari
Sihvo Sami

JP 27:n PERINNEYHDISTYS RY– FÖRENINGEN JB 27:s TRADITIONER RF

Hallitus – Styrelse
Puheenjohtaja – Ordförande
Pennanen, Jukka
Varapuheenjohtaja –
Viceordförande
Talvitie, Kari J
Sihteeri –
Sekreterare
Kiiski, Tiina

Jäsenet – Medlemmar
Ehrnrooth, Martti
Hakkarainen Arno
Liljeberg-Thronicke, Kaisa
Mikkonen, Paavo
Parkkola, Ari
Valkeajärvi, Jukka

KANSLIA: Auki ma–to 10–14. KANSLI: Öppet må–tors 10–14.

Pohjoisranta 20 A – Norra Kajen 20 A
00170 HELSINKI – 00170 HELSINGFORS
Puhelin/telex 09-1351009 telefon/telex, gsm 050-377 8845, email: jaarikanslia@kolumbus.fi
Kansilan puhelimet ovat ”avoinna” kanslian aukioloaikoina. Muulloin niihin voi jättää viestin tai lähettää tekstiviestin.

Puheenjohtaja Jukka Pennanen lähettää seppelartion Pirkkalan jääkärimuistomerkillle.
Kunniavartijat alikersantti Jussi Leppänen (vasemmalla) ja upseerikokelas Antti Lähde.
Kyösti Tammisto kantaa seppelettä.

